

ČESKÝ EXPORT

PŘÍLOHA DENÍKU E15 A TÝDENÍKU EURO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

EGYPT

LIDNATÁ ZEMĚ SHÁNÍ POTRAVINY,
ÚRODNÝ JE JEN PÁS KOLEM NILU

JORDÁNSKO: ATOM DO POUŠTĚ

Arabské království plánuje první jadernou elektrárnu

OMÁN: ROPNÝ DETOX

Sultanát chce ukončit závislost na těžbě a zpracování ropy

MOLDAVSKO: POMOC FARMÁŘŮM

České bioprodukty pronikly na východ Evropy

OMNIPOL

www.omnipol.cz

VERA-NG by ERA

Unikátní systém pasivního sledování a určování vzdušných, námořních i pozemních cílů

Speciální elektronické průzkumové systémy
Cvičná a transportní letecká technika

SDD by RAMET

Pasivní systém sledování cílů na velké vzdálenosti

L-39NG

L410 UVP-E20

Chráníme náš společný svět

NEBEZPEČNĚ LEVNÁ ROPA

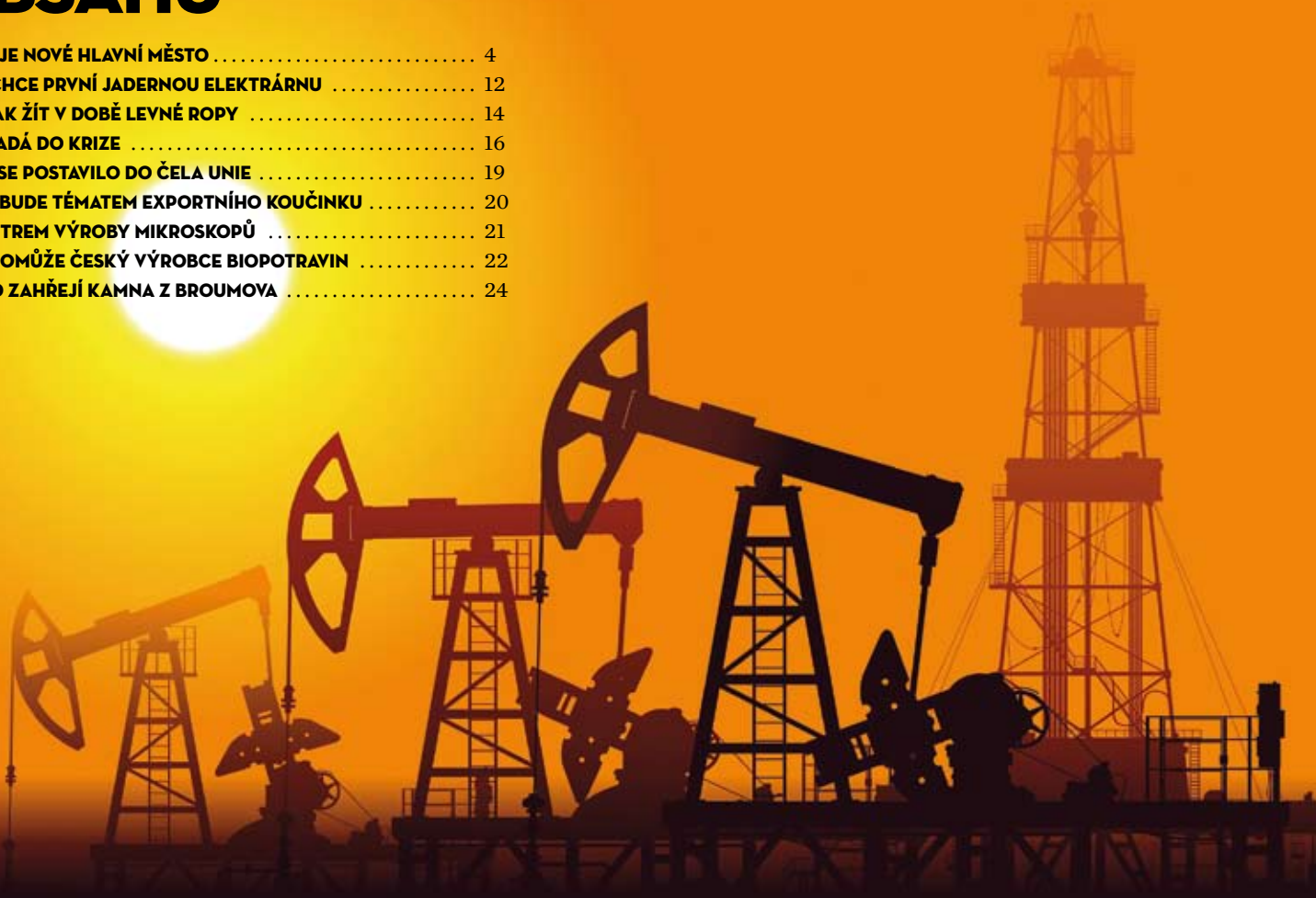

Samozřejmě. Pro Evropu je sešup cen ropy na první pohled požehnaním. Pro Česko coby téměř čistého dovozce ropy jakbysmet. Malá ložiska na Moravě a ve Slezsku pokrývají českou spotřebu už jen sotva jedním procentem. Firmy na starém kontinentě šetří miliardy za importovanou ropu, za umělé hmoty z ní vyráběné, za benzin i za další komodity, jejichž ceny stáhlo splasknutí ropné bubliny s sebou na dno. Z pohledu českých exportérů má ale celá situace svou ropnou pihu na kráse. Během jediné sezony rázem vyschly rozpočty mnoha komoditních zemí. A jako z udělání jsou to ve většině zrovna ty postsovětské státy nebo arabské země, na které Česko hodně sázelo při rozšiřování svého vývozu mimo Evropskou unii. Přílišné jásání nad superlevnou ropou není namístě i proto, že ze dne na den zchudlá ropná velmoc se může proměnit v tikající rozbušku. Odstrašujícím příkladem budiž jihoamerická Venezuela, která žila prakticky jen z ropy a teď se propadla skoro do anarchie. Stát už nemá peníze ani na zajištění základních služeb, v obchodech chybí nejběžnější zboží, ulice ovládly gangy. Mráčky teď analytici obestírají při pomýšlení, že by mohlo ropné chudnutí podobně destabilizovat například Saúdskou Arábii. Atmosféra na Blízkém východě je už tak zjitřená od arabského jara a odliv petrodolarů tomuto regionu na klidu nepřidá. Naštěstí čím dál víc arabských zemí po vzoru Emirátů upozaďuje těžební průmysl a buduje jiný typ hospodářství. Omán chce posílit turistické odvětví a služby námořním dopravcům. Bahrajn se stává mezinárodním bankovním uzlem. Jordánsko je významným výrobcem oděvů. Egypt loni uvedl hned dva megalomanské projekty – za pouhý rok rozšířil Suezský průplav, takže jím může nyní projet za stejnou dobu dvojnásobný počet lodí. A Egypťané představili také návrh nového hlavního města, které chtějí postavit uprostřed pouště. Podle modelu by měla Nová Káhira vypadat jako jakási druhá Dubaj. I samotná Saúdská Arábie coby největší světový producent ropy ještě před pádem cen deklarovala cíl snížit podíl petrochemie na hospodářství. Teď se z toho stává existenční nutnost. A jsou to právě čeští strojaři, kteří umějí nabídnout zemím v transformaci potřebné technologie pro průmysl a infrastrukturu. Jen je otázkou, jestli budou mít komoditní země ještě čím zaplatit. Nakonec bude i v zájmu Evropy, aby se ceny ropy aspoň trochu zmátily. ■

TOMÁŠ STINGL • stingl@mf.cz

Z OBSAHU

EGYPT PLÁNUJE NOVÉ HLAVNÍ MĚSTO	4
JORDÁNSKO CHCE PRVNÍ JADERNOU ELEKTRÁRNU	12
OMÁN ŘEŠÍ, JAK ŽÍT V DOBĚ LEVNÉ ROPY	14
VENEZUELA PADÁ DO KRIZE	16
NIZOZEMSKO SE POSTAVILO DO ČELA UNIE	19
SKANDINÁVIE BUDE TĚMATEM EXPORTNÍHO KOUČINKU	20
ČESKO JE CENTREM VÝROBY MIKROSKOPŮ	21
MOLDAVSKU POMŮŽE ČESKÝ VÝROBCE BIOPOTRAVIN	22
NOVÝ ZÉLAND ZAHŘEJÍ KAMNA Z BROUMOVA	24

A TEĎ MEGAPROJEKTY

NOVÉ HLAVNÍ MĚSTO, OBCHODNÍ ZÓNA U SUEZSKÉHO PRŮPLAVU, STAVBA JADERNÉ ELEKTRÁRNY. SEVEROAFRICKÝ EGYPT SE PO PŘEDEŠLÝCH BOUŘLIVÝCH LETECH POLITICKY ZKLIDŇUJE A CHCE SE NYNÍ ZAMĚŘIT NA AMBICIÓZNÍ PROJEKTY V HOSPODÁŘSTVÍ.

NOVÁ KÁHIRA. Egypťané představili model plánované metropole s mrakodrapy a luxusními rezidencemi.

Egypt je složitá země s bohatou historií, komplikovanou současností a zajímavým potenciálem. Co do počtu obyvatel, který je odhadován na 90 milionů, se řadí na třetí místo v Africe. Patří mezi nejvlivnější arabské země na straně sunnitského směru islámu. Plných 90 procent obyvatel Egypta jsou muslimové a deset procent křesťané, kteří praktikují převážně ortodoxní vyznání.

Po více než 50 letech fungování sekulárního vojenského režimu lidové povstání inspirované arabským jarem na začátku roku 2012 odstranilo dlouholetého prezidenta Mubáraka. V následných volbách se

moci ujal režim, jemuž dominovalo islamistické Muslimské bratrstvo. Ukázalo se ale, že egyptská populace dává přednost sekulární stabilitě před islamistickým chaosem, a po další vlně masových protestů svrhla armáda demokraticky zvoleného prezidenta Mursího a převzala moc. V dalších demokratických volbách byl nový režim potvrzen jak volbou bývalého generála al-Sísího do funkce prezidenta, tak i nedávnými parlamentními volbami. Demokratický proces byl dovršen na počátku letošního roku ustavením nového parlamentu, prvního funkčního od roku 2012.

Historický exkurz je důležitý k pochopení současné situace v Egyptě. Země se vrátila k parlamentní demokracii s výraznou rolí prezidenta, který má nezpochybnitelný demokratický mandát. Opírá se sice o armádu, jejíž vysloužilí důstojníci dosazují do řady významných pozic v exekutivě (vláda, guvernéri provincií, firemní management), ale zemi rozhodně nevládne žádná vojenská junta. Naopak, politická situace se relativně uklidnila, vláda přijímá řadu legislativních opatření k hospodářské konsolidaci a poměrně tvrdě bojuje jak proti tradiční korupci ve státní správě, tak

proti politickému extremismu (zákaz Muslimského bratrstva a soudní pronásledování jeho exponentů) a terorismu.

Jakkoli se však zdá, že obyvatelstvo působení režimu prezidenta al-Sísího podporuje, jeho nedomokratické metody často narážejí na nepochopení a kritiku v řadách politiků rozvinutého západního světa. Také boj proti terorismu a extremismu dosud režim nevyhrál a v některých oblastech Egypta (Sinaj, západní poušť) působí relativně volně teroristické skupiny. Naopak v turistických oblastech a velkých městech jsou občasné bezpečnostní

incidenty díky všudypřítomným bezpečnostním složkám pouze izolované a jejich frekvence není o mnoho vyšší než v těch oblastech světa, o které se média tolik nezajímají.

POLITIKA SE UKLIDNILA, NA ŘADĚ JE EKONOMIKA

Egyptská vláda dělá, co je v jejích silách, aby Egypt postavila po revoluční vlně opět ekonomicky na nohy. Nemá to však snadné. Egyptská ekonomika je založena na třech pilířích – turistickém ruchu, který za normálních okolností přináší většinu devizových příjmů a významně se podílí na zaměstnanosti, zemědělství, které zajišťuje obživu největší části populace (ale Egypt není potravinově soběstačný), a Suezském kanálu, jenž zabezpečuje podstatný příspěvek k devizovému inkasu.

Pokud jde o egyptskou průmyslovou výrobu, není příliš rozvinutá, je převážně technicky zastaralá a neefektivně řízená – z větší části patří průmyslové kapacity státu a jejich využití je velmi nízké. Pokud jde o infrastrukturu, je zde relativně rozvinutá dopravní síť, na jejíž modernizaci a rozšíření se průběžně pracuje. Naopak nedostatečné jsou energetické kapacity. Ty hodlá Egypt řešit modernizací tepelných elektráren a budováním jaderné energetiky. Ve špatném stavu je vodohospodářství, kde musí Egypt modernizovat síť pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou i čištění odpadních vod.

NEJVÍČ CHYBĚJÍ DEVIZY

Největším problémem, s nímž se egyptské hospodářství potýká, je kritický nedostatek devizových prostředků. Na něm se podepsal především chaos revolučních změn a následný vzestup teroristických aktivit, jež způsobily pokles turistického ruchu jako nejdůležitějšího zdroje devizového inkasa asi o polovinu. Povážlivý pokles devizových rezerv

na méně než polovinu za pět let vedl centrální banku k zavedení několika opatření k omezení devizových operací, které v důsledku zkomplikovaly situaci hlavně egyptským dovozcům a jejich dodavatelům.

Od roku 2015 tak bylo přijato omezení devizových transakcí denními a měsíčními limity depozit. Byla omezena dokumentární inkasa pouze na přímé transakce mezi domácí a zahraniční bankou. Byly zdvojnásobeny povinné záruční vklady pro krytí dokumentárních akreditivů. Ostatní ústřední orgány (ministerstvo průmyslu a obchodu, ministerstvo financí a celní správa) zase přispěly normami zaměřenými na ztížení dovozů, jako je povinná registrace zahraničních výrobců coby podmínka přístupu na trh, zvýšení celních tarifů a zavedení požadavku na legalizaci dovozních dokumentů egyptskými zahraničními úřady. Tato opatření sice obchodu přímo nebrání, ale dovoz komplikují a zdražují. Naštěstí je dovoz výrobků pocházejících z Evropské unie chráněn asociační dohodou, tudíž se našich výrobců zvýšení celních sazeb netýká a také dovozní dokumenty by měly být akceptovány bez legalizace, nicméně ne vždy jsou egyptské úřady dostatečně vstřícné.

Uvedená opatření na ochranu devizového hospodářství jsou egyptskou podnikatelskou komunitou hodnocena převážně negativně. Jsou totiž dvojsečná, a přestože jsou zaměřena převážně na potlačení dovozu spotřebního zboží ve prospěch domácí produkce, postihují do určité

míry také dovoz vstupů potřebných pro výrobu a investice. Tím mohou působit kontraproduktivně. Podobných efektů by mohla vláda dosáhnout devalvací měny, její hodnotu však z politických důvodů uměle udržuje na ekonomicky neodůvodněné výši. Přestože v minulém roce k postupné devalvací docházelo, ke skokové změně doporučované a očekávané ekonomy se vláda, respektive centrální banka zatím neodhodlala.

ROZŠÍŘENÍ PRŮPLAVU SE OBEŠLO BEZ ZAHRANIČNÍCH PENĚZ

Ekonomické problémy se vláda snaží řešit vládními investicemi. První „megaprojekt“ již nadmíru úspěšně realizovala. Zvýšení kapacity Suezského průplavu jeho zdvojením zvládla egyptská armáda, kterou prezident al-Sísí pověřil realizací, za neuvěřitelně krátkou dobu jednoho roku (slavnostní otevření proběhlo v srpnu 2015), a to bez využití zahraničního kapitálu metodou „národ sobě“. Investice byla financovaná emisí vládních dluhopisů. Výstavba nového kanálu, která spolkla zhruba čtyři miliardy dolarů, sice ukázala schopnosti nového režimu, ale hodnocení jeho ekonomického významu není jednoznačné. Dvojnásobná kapacita se zatím ukazuje jako nadbytečná.

S ELEKTRÁRNOU A OBCHODNÍ ZÓNOU MAJÍ POMOCI RUSOVÉ

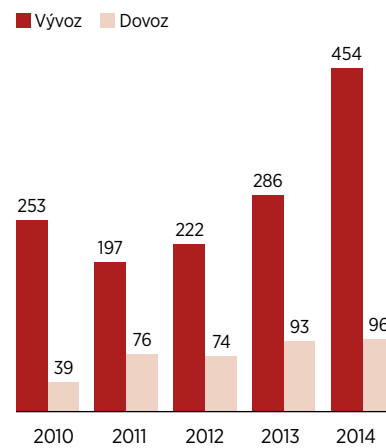
Další megaprojekty jsou ve stadiu přípravy. V první řadě egypt-

Egyptská arabská republika

Počet obyvatel:	90 milionů
Rozloha:	1 milion km ²
Hlavní město:	Káhira
Měna:	egyptská libra (1 EGP je asi 3,10 Kč)
Růst HDP (2014):	2,2 %
Podrobné informace:	www.businessinfo.cz/egypt

Obchod ČR s Egyptem (v milionech dolarů)

Zdroj: Businessinfo.cz

ská vláda prosazuje vybudování rozsáhlé mezinárodní průmyslové a obchodní zóny v pásmu Suezského průplavu. Svůj „claim“ zde již získalo Rusko, které se v Egyptě významně ekonomicky angažuje. Od nové zóny si egyptská vláda slibuje příliv nemalých zahraničních průmyslových investic a následně vznik tisíců pracovních příležitostí. Bude-li projekt

ZVÝŠENÍ KAPACITY SUEZSKÉHO PRŮPLAVU JEHO ZDVOJENÍM ZVLÁDLA EGYPTSKÁ ARMÁDA ZA NEUVĚŘITELNĚ KRÁTKOU DOBU JEDNOHO ROKU

NEVYTIŽEN.
Suezským průplavem může po rozšíření projet skoro sto lodí denně, podle kritiků je ale taková kapacita nadbytečná.

úspěšný, může se oblast Suezů stát nejvýznamnější křižovatkou obchodu mezi Asií, Afrikou a Evropou.

Ostatní připravované projekty jsou neméně ambiciózní. Jde o výstavbu zbrusu nového administrativního hlavního města v poušti východně od Káhiry, dále nových přístavů, zavlažovacího kanálu na Sinaji a dalších projektů k získání nové zemědělské půdy v pouštních oblastech. Plánuje se také stavba atomové elektrárny, kontrakt byl

podepsán s ruským Rosatomem. Otázka je, nejsou-li tyto plány pro prezidenta al-Sísiho, jeho režim a egyptskou ekonomiku již přece jen příliš velkými sousty.

Investičních a obchodních příležitostí bude tedy v Egyptě každopádně víc než dost. Bohužel pro typické české dodavatele se egyptská vláda snaží z důvodu rozpočtových omezení většinu projektů – pokud nejsou financovány ze zahraničních zdrojů rozvojové pomoci ať již na

bilaterální, či multilaterální úrovni – vyhlášovat jako investiční projekty bez finanční účasti egyptského státu. Vedle toho je Egypt skoupý na investiční pobídky, které téměř neposkytuje. Protože české firmy obvykle nedisponují dostatečnou kapitálovou silou pro přímé zahraniční investice a prostředky exportního financování českými státními institucemi jsou obtížně dostupné, bude pravděpodobně schůdná spíše jejich účast ve formě členství v me-

zinárodních konsorciích, případně subdodávek. Ať už půjde o projekty běžné výstavby a modernizace infrastruktury, nebo o participaci na zmíněných megaprojektech. ■

TEXT:
JIRÍ CHARVÁT
OBCHODNÍ RADA
VELVYSLANECTVÍ
ČR V KÁHIŘE
FOTO: PROFIL-
MEDIA, ARCHIV

ELEXIM SE DOHODL S PETROCHEMICKÝM OBREM

Vlastní pobočku chce letos v Egyptě otevřít kroměřížská společnost Elexim, která se specializuje na dodávky elektromateriálu. Firma se loni zúčastnila za podpory agentury CzechTrade v Káhiře veletrhu Cairo 2015. A našla významného partnera. „Na veletrhu jsme navázali kontakt se společností Petrojet. To je energetický obr – takový desetkrát větší ČEZ – který má projekty nejen v Egyptě, ale po celé Africe až po Mosambik,“ informoval Milan Smékal z firmy Elexim.

Gigant Petrojet, který má 26 tisíc zaměstnanců, se soustředí především na petrochemické stavby a působí i v arabských zemích Blízkého a Středního východu. Elexim by díky spolupráci s Petrojetem mohl do petrochemických projektů nabízet například elektrokomponenty nebo aplikace pro měření regulace.

Česká firma chce proto mít zastoupení přímo v Egyptě. „Rok jsme proškolovali tři Egyptany u nás v České republice. Teď od 1. dubna otevíráme pobočku v Káhiře při

české ambasádě. Dva proškolení pracovníci budou přímo tam, třetí jim bude vytvářet zázemí v Česku,“ vysvětlil Milan Smékal. Ve hře je prý i jeden velký projekt: „Často dodáváme pro jaderné elektrárny a Petrojet by se také mohl podílet na stavbě jaderné elektrárny v Egyptě. To je ale ještě hudba daleké budoucnosti.“ Podle Milana Smékala může Elexim při velkých projektech na egyptském trhu spolupracovat i s dalšími českými dodavateli. ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL

TOVÁRNA PEGASU U KÁHIRY PŘIDÁVÁ DALŠÍ LINKU

ASI NEJVĚTŠÍM NOVODOBÝM ČESKÝM POČINEM V EGYPTĚ BYLO OTEVŘENÍ VÝROBNY TEXTILU FIRMOU PEGAS NONWOVENS. PŘESTOŽE TOVÁRNA SE ROZJÍŽDĚLA PŘÁVĚ V DOBĚ NEJVĚTŠÍCH SPOLEČENSKÝCH NEPOKOJŮ, POMOHLA FIRMĚ K NAVÝŠENÍ OBRATU A PEGAS HODLÁ DO SVÉHO EGYPTSKÉHO ZÁVODU PŘIDAT DALŠÍ VÝROBNÍ LINKU.

Dějiny umějí být zlomyslné. Arabské jaro a s ním politické převraty zasáhly Egypt právě v době, kdy tam spouštěl svou velkou investici český výrobce netkaných textilií, společnost Pegas Nonwovens. V průmyslové zóně, která leží zhruba 35 kilometrů od metropole Káhiry, začal český investor továrnu budovat v roce 2011. Jen úvodní náklady byly skoro 70 milionů eur.

Průmyslový areál byl ale naštěstí dostatečně daleko od ohniska nepokojů, takže se výroba rozeběhla bez potíží a přinesla firmě očekávané zvýšení obrátu. Textilie z egyptské výroby byly primárně určeny pro sousední továrnu předního světového výrobce dětských plenek. Vedle toho se textilie od Pegasu využívají také na výroby dámské hygieny a inkontinenční pomůcky pro dospělé.

V ZÁLOZE BYL I PLÁN NA EVAKUACI

První dva roky, kdy se egyptská filiálka rozjížděla, dohlíželo na provoz a zaškolení místních pracovníků asi 15 českých specialistů. Firma měla pro jistotu připraven i krizový plán na jejich evakuaci, pokud by se bezpečnostní situace v Egyptě vyhrotila. To se naštěstí nestalo. Pegasu tak mohla už v sezoně 2014 právě egyptská továrna dopomoci k rapidnímu navýšení obrátu a výroby. Firma poprvé v historii vyrobila víc než 100 tisíc tun textilií. Tržby dosáhly předloni 230,5 milionu eur a čistý zisk 27,1 milionu eur.

Podle manažera exportního reportingu společnosti Jana Židka běží provoz v Egyptě bez problému i nadále. „Situaci vnímáme jako stabilní a nepociťujeme žádné zhoršení. Linka vyrábí nepřetržitě a nedochází k nečekanému přerušování výroby,“ uvedl Židek. Souhrnné výsledky za poslední sezonu ještě firma nezveřejnila, měly by být k dispozici v půli března.

NOVÉ STROJE DODAJÍ NĚMCI

Egyptské továrně ale společnost věří, a dokonce se rozhodla do ní nainstalovat druhý výrobní systém. Loni uzavřel Pegas smlouvu s ně-

meckou firmou Reifenhäuser Reicofil na dodávku linky, která bude mít roční výrobní kapacitu deset tisíc tun textilií. Do komerčního provozu by měla být v Egyptě uvedena příští

OKŘÍDLENÝ KŮŇ JE EXPERT NA TEXTILIE

Vedle materiálů pro hygienické potřeby vyrábí v současnosti firma Pegas Nonwovens i textilie pro využití ve stavebnictví nebo zemědělství. Její tuzemské továrny jsou ve Znojmě a v Bučovicích. Společnost byla založena už v roce 1990 a vypracovala se ve svém oboru na lídra evropského i afrického trhu. Práci dává celkem 570 zaměstnancům. S akciemi Pegasu se obchoduje na burze v Praze a Varšavě. Vlastní je institucionální i drobní investoři. ■

rok. Celková kapacita továrny tak pozvolna stoupne až k hranici 45 tisíc tun ročně. „Investice do nové linky představuje další významný milník v historii společnosti. Jedná se o úplně novou platformu, první svého druhu v odvětví netkaných textilií,“ uvedl generální ředitel společnosti František Řezáč. Výhoda linky je podle něj v tom, že si žádá nižší náklady a má nižší nároky také na infrastrukturu, kvůli tomu je vhodná právě pro rozvojové trhy.

Firma zároveň očekává, že do jejího hospodaření by se mohly pozitivně promítnout klesající ceny ropy. Od nich se totiž odvíjejí ceny polymerů, které Pegas při výrobě používá. Současně firma hlásí uspokojivý vývoj objednávek – na letošní sezonu je prý výrobní kapacita už v podstatě vyprodána. ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: ČTK

LINKA BUDE MÍT ROČNÍ VÝROBNÍ KAPACITU DESET TISÍC TUN TEXTILIÍ. DO KOMERČNÍHO PROVOZU BY MĚLA BÝT V EGYPTĚ UVEDENA PŘÍŠTÍ ROK

PRŮMYSL U SUEZU.
Pro investory je příležitost v zóně u nově rozšířeného Suezského průplavu, říká Tamer El-Sibai.

ŠANCÍ JE ENERGETIKA A STAVEBNICTVÍ

V EGYPTĚ KAŽDÝ ROK PŘIBUDE NA DVA MILIONY OBYVATEL A POUŠTNÍ ZEMĚ MUSÍ HODNĚ POTRAVIN PŘIKUPOVAT V ZAHRANIČÍ. ČESKÉ FIRMY MOHOU USPĚT I S DODÁVKAMI PRO ELEKTRÁRNY NEBO STROJÍRENSTVÍ, ŘÍKÁ TAMER EL-SIBAI, VEDOUCÍ KANCELÁŘE CZECHTRADE V KÁHIŘE.

Zůstane zachován relativně vstřícný vízový režim při vstupu do Egypta?

Krátkodobé vízum mohli dostat cizinci běžně na počkání na letišti v Egyptě. Ale objevil se návrh, že by měly víza udělovat jen ambasády. To by bylo rána pro důležité turistické odvětví. Třeba Čech z Ostravy by musel pro vízum až do Prahy, to by spousta lidí odradilo. Zrovna tento návrh zatím našťástí neprošel.

Je naopak nějaká změna, která platit začala a na kterou by měli být upozorněni čeští exportéři?

Teď se firmy hodně ptají na nový zákon, který zavádí povinnou registraci na Generálním úřadu pro kontrolu exportu a importu (GO-EIC) při dovozu 25 vyjmenovaných druhů zboží. Registraci lze provést online. Bez ní Egyptané zboží do svého přístavu nepustí. Důvodem opatření je to, že bylo údajně do

Egypta mnohdy dováženo zboží pochybné kvality.

Loni Egyptané s velkou pompou otevřeli druhý kanál Suezského průplavu. Co přináší za zlepšení?

Od rozšíření a dostavby 35 kilometrů nového úseku průplavu mohou plout lodi nezávisle oběma směry po celé délce. Tím se kapacita Suezského průplavu zvýšila ze 49 na 97 lodí denně. Snížila se také čekací doba

v průměru z 11 na tři hodiny. Tím se zkrátila doba plavby průplavem na zhruba deset hodin, což urychluje obchod a snižuje náklady. Pro investory a dodavatele je příležitostí to, že podél nového kanálu budou vyrůstat průmyslové zóny, budou se stavět další silnice, mosty a tunely.

Egypt také představil plán na stavbu nové metropole. Proč chce budovat Novou Káhiru?

Současné hlavní město je už nesmírně přetíženo. Pouliční doprava je stále ucpaná. Můžete sice jet metrem, ale i to je přeplněné. Dostat se někam trvá velmi dlouho. Nová metropole, do které by měly být postupně přeneseny státní úřady, by městu odlehčila. Také by měla mít Nová Káhira moderní architekturu, takže by byla víc reprezentativní. Podle zveřejněných plánů by měla být něco podobného jako třeba Dubaj ve Spojených arabských emirátech.

Ubývá turistů a tím Egyptu ubývají také devizy. Má čím platit?

Je pravda, že Egyptu devizové rezervy trochu ubývají i kvůli poklesu turistiky. Mimo jiné z toho vyplynulo loni v únoru nařízení centrální banky, která stanovila limit na převod peněz do zahraničí na maximálně 50 tisíc dolarů měsíčně a deset tisíc dolarů denně. Ale v dubnu centrální banka tyto limity pro určité transakce opět uvolnila ve snaze umožnit větší devizové výměny bankám.

Jaká je po všech politických změnách v Egyptě nálada mezi řadovými obyvateli?

Jsou poněkud unavení. Chtějí hlavně klid a stabilitu. Nekonal se za těch posledních pět let nějaký zázračný posun, jaký čekali. Hrubý domácí produkt sice pomalu roste, bohužel ale rostou i ceny. Zdražila se elektřina i benzin. Inflace je mezi deseti až 11 procenty. To lidé hodně pocítili.

Některé základní zboží stát dosud dotoval, aby bylo přístupné i pro chudší obyvatele. To ale zase křivilo trh a stálo to dost peněz. Přetrvává tahle podpora?

Egyptská vláda stále pár hlavních komodit do určité míry dotuje. Nyní vydala například kartičky na benzin. Určitý objem benzínu ročně mají obyvatelé dotovaný. Co koupí nad tento limit, za to už platí normální ceny.

Devadesát milionů Egyptanů znamená nejlidnatější arabský trh. Po čem je tam v současnosti největší šláňka?

Asi pětinu veškerého dovozu do Egypta tvoří potraviny. Země je závislá zejména na importu kukuřič-

POUŠŤ VERSUS POLE. Orná půda je jen v úzkém pásu kolem Nilu, což jsou asi čtyři procenta plochy Egypta.

ce, masa, sójových bobů i některých druhů zeleniny. Potenciál je také ve strojích na výrobu potravin a v zemědělství. Egypt je dokonce největším světovým importérem pšenice. Sám vyprodukuje téměř deset milionů tun ročně, což ale postačí k pokrytí jen 44 procent spotřeby. Dalších víc než deset milionů tun pšenice ročně tak musí dovážet. Dodavateli obilí jsou hlavně Ukrajina a Rusko, které mají po moři k Egyptu dobré dopravní spojení.

dělské půdy jsou Egyptané nuceni uchylovat se k jejímu intenzivnímu využívání za velké podpory hnojiv a energetických zdrojů. Není proto divu, že Egypt byl v roce 2012 v absolutních číslech šestým největším spotřebitelem energie v zemědělství. Zařadil se tak hned za mnohem větší země, jako je Čína, Indie, USA, Rusko a Brazílie.

Jsou právě v energetice příležitosti pro české dodavatele?

EGYPTSKÁ VLÁDA STÁLE PÁR HLAVNÍCH KOMODIT DOTUJE. VYDALA NAPŘÍKLAD KARTIČKY NA BENZIN

Co takovou poptávku po potravinách vytvořilo?

Velmi rychle roste populace. Každý rok přibývají asi dva miliony obyvatel. Také se zvyšuje životní úroveň a mění se demografické složení – už 70 procent populace jsou lidé do 30 let. To všechno dohromady znamená, že spotřeba potravin roste o desetinu ročně.

Egypt samotný zřejmě přitom trpí nedostatkem zemědělské půdy.

Množství orné půdy vhodné k zemědělskému využití se nachází v podstatě pouze v okolí Nilu a v jeho deltě. V roce 2013 to bylo přibližně 37 tisíc čtverečních kilometrů, tedy pouze čtyři procenta celkové rozlohy země. Kvůli malému množství země-

Některé oblasti zažívají výpadky energie, hlavně když v létě při vedrech přetíží síť klimatizace puštěná v domech a kancelářích. Pomáháme několika firmám z energetiky najít odběratele. Loni jsme propagovali český průmysl ve společném stánku na veletrhu Cairo Energy 2015. Na základě dobrých kontaktů z této výstavy se společnost Elexim rozhodla otevřít pobočku přímo v Egyptě, na českém velvyslanectví, kde sídlí také CzechTrade. A v další, sousední budově je k dispozici ubytovna, takže je to celá taková dobrá česká základna.

O jednání s arabskými obchodníky se vypráví ledacos. Máte nějaké doporučení pro vyjednávací strategii?

Naprosto zásadní je, že musíte jednat osobně. Obchod přes telefon nebo přes e-mail s Egypťanem prostě neuděláte. Nějakou dobu trvá, než si získáte partnerovu důvěru. Naopak se nesmíte divit, pokud je obchodník při jednání vstřícný, a pak se vám už neozývá. Arab vás někdy nechce urazit přímým odmítnutím, tomu se bude při osobním jednání snažit vyhnout. Podrobnější tipy pro jednání nabízíme v našem obchodním desateru pro Egypt.

Arabské kmeny ovládly Egypt někdy od sedmého století našeho letopočtu. Jsou tam i dnes přítomny předchozí etnické skupiny?

Původně tvořili společnost starého Egypta Koptové. Dnes je už obyvatelstvo promíchané, ale všichni mluví arabsky a Egypt je často vnímán jako srdce arabského světa. Na jednání je proto vhodné mít arabského tlumočníka. Na druhé straně jsou místní lidé velmi hrdí na dějiny Egypta jako takového, a proto se vnímají v první řadě jako Egypťané, teprve pak jako Arabové.

Také vaše jméno evokuje, že k arabskému regionu máte nejen profesní, ale i osobní vazbu.

Tatínek pocházel ze Sýrie, kde jsem trávil i část mládí, takže jsem bilingvní a arabštinu ovládám jako rodný jazyk. Ta egyptská se od syrské trošku liší, ale je to ještě menší rozdíl než třeba mezi češtinou a slovenštinou. A plynulá znalost jazyka mi v Egyptě při podpoře českých podnikatelů velmi pomáhá. ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: HYNĚK GLOS, PROFIMEDIA

KONTAKT DO EGYPTA

Kancelář agentury CzechTrade v Káhiře nabízí podporu jak společností, které do Egypta teprve hodlají vstoupit, tak i těm, které už na tamním trhu působí. Kontakt na kancelář je cairo@czechtrade.cz. ■

MINISTR ZAORÁLEK PŘIVEZL DO KÁHIRY OBCHODNÍ MISI

NA ZAČÁTKU ROKU PŘILETĚLA DO EGYPTA VÝPRAVA ČESKÝCH BYZNYSMENŮ VEDENÁ MINISTREM ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ LUBOMÍREM ZAORÁLKEM. OBCHODNÍCI JEDNALI O PŘÍLEŽITOSTECH VE ZBROJNÍM ODVĚTVÍ, ZDRAVOTNICTVÍ, DOPRAVĚ ČI VÝROBĚ LODÍ.

Česká republika, respektive Československo, má s Egyptem více než padesátiletou historii ekonomických vztahů. Československý průmysl se významně podílel na industrializaci země v 60. letech za prezidenta Násira dodávkami strojů a technologických celků. Šlo o elektrárny, cukrovary, dovoz zemědělských strojů, motocyklů značky Jawa a dalšího zboží. Egyptská armáda byla pravidelným odběratelem zbrojních dodávek československé a posléze české provenience.

Po překonání turbulencí způsobených dramatickými politickými změnami a globálním ekonomickým poklesem se vrátila vzájemná obchodní výměna v posledních letech na vzestupnou trajektorii a rekordní výše pak dosáhla v roce 2014. Export činil 454 milionů dolarů a import 96 milionů. Česká obchodní bilance s Egyptem je tradičně vysoce aktivní. V českém vývozu převažují stroje a strojní zařízení. Mezi nimi dominují osobní automobily, tvořící 60 procent vývozu. Škodovky jsou nejhojnější nová auta evropské provenience, jež jsou k vidění na káhirských ulicích. Dále Česko do Egypta dodává různé stroje pro průmyslovou výrobu, elektrotechnické výrobky, za nimi následuje cukr a sklářské výrobky.

V Egyptě je dlouhodobě zastoupena řada dalších českých společností, a to s vlastní kanceláří nebo prostřednictvím místních partnerů. O zájmu o egyptský trh mezi našimi podnikateli svědčí jejich pravidelná účast na egyptských veletrzích, kterou podporuje jak místní kancelář CzechTrade pravidelným organizováním českých účastí, tak obchodně-ekonomický úsek velvyslanectví v Káhiře pořádáním tematických „match-makingových“ seminářů pro české vývozce.

VÝVOZ AUT.
V současnosti jsou v egyptských městech nejvíce viditelnou českou vizitkou vozy Škoda.

DVĚ DESÍTKY FIREM

Zatím poslední akcí na podporu českého obchodu s Egyptem byla návštěva ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka v Káhiře na přelomu letošního ledna a února. V jeho doprovodu byli zástupci zhruba dvou desítek českých firem, České exportní banky a pojišťovací společnosti EGAP. Celou misi zorganizoval Svaz průmyslu a dopravy.

Asi polovina zastoupených společností se s nabídkou dodávek pro egyptské ozbrojené síly zúčastnila jednání ministra Zaorálka a náměstka ministra obrany Kuchty s egyptským ministrem zbrojní výroby. Všichni podnikatelé pak měli příležitost k jednání se svými protějšky na podnikatelském semináři uspořádaném s Federací egyptského průmyslu a také k prezentaci při setkání s představiteli Káhirské obchodní komory a při návštěvě egyptské obdoby agentury CzechTrade (GAFI). Kromě zbrojních dodavatelů byly v misi zastoupeny společnosti působící v oborech vzduchotechniky,

energetiky a obnovitelných zdrojů, potravinářství, dopravních systémů, softwaru, zdravotní techniky, výroby lodí a kolejového svršku.

Ohlasy zúčastněných firem ukazují, že přes oborovou různorodost delegace jim účast na této akci přinesla užitečné možnosti prezentace exportní nabídky případným klientům a obchodním partnerům a v mnoha případech pokračují v rozvíjení navázaných obchodních vztahů. Zastupitelský úřad v Káhiře očekává uspořádání podobné mise při návštěvě ministra průmyslu a obchodu Jana Mládky, která by se mohla konat ještě v průběhu tohoto roku. Další příležitosti prezentace českých výrobců v Egyptě poskytnou několik veletrhů s českou účastí a seminářů pro české exportéry.

VELKÉ ZAKÁZKY JDOU HLAVNĚ OD STÁTU

Nadějně možnosti se v Egyptě rýsují nejen v oborech zmíněných v předchozím textu, ale i v řadě dalších, neboť jde o velký trh ve stadiu rozvoje. Jde ovšem zároveň

o trh dosti obtížný. Jednání s egyptskými partnery, kteří mají typické blízkovýchodní zvyklosti, vyžaduje obchodní zkušenosti a velkou dávku trpělivosti. Na druhé straně je určitou výhodou, že velké zakázky jsou převážně v rukou státu a jím řízených organizací, což je určitá záruka solventnosti a důvěryhodnosti klienta. Negativem je ovšem zvýšená náhylnost reprezentantů státních struktur k úplatkářství. Pro české podnikatele je při jednání zvláště se staršími partnery výhodou častá znalost české produkce coby kvalitní a srovnatelné se západní konkurencí, protože mnoho současných egyptských podnikatelů kdysi vystudovalo československé školy. S československými výrobky se hojně setkávali i při své práci v Egyptě. Také jejich znalost angličtiny je často překvapivě dobrá. ■

TEXT: JIŘÍ CHARVÁT
OBCHODNÍ RADA
VELVYSLANECTVÍ ČR V KÁHIŘE
FOTO: PROFIMEDIA

OBCHODNÍ DESATERO PRO EGYPT

1. BUĎTE TRPĚLIVÍ

Jednání s Araby bývají zdlouhavá, často přerušovaná a vše vyžaduje opakovaná setkání. Je třeba být trpělivý, nespěchat a věnovat pozornost úvodní seznamovací fázi. Arab dělá obchod „přes člověka“, a ne „přes firmu“, proto je důležité přesvědčit ho o důvěryhodnosti a navázat s ním dobré osobní a přátelské vztahy. Arabové nedůvěřují lidem, kteří se nezdají upřímní nebo kteří nedokážou projevit osobní zájem. Ostražití jsou u lidí, kteří dávají najevo spěch či tlačí na partnera, aby dohodu uzavřel.

2. POUŽIJTE ARABŠTINU

Arabové jsou na svůj jazyk velmi hrdí a považují jej za jedno ze svých největších kulturních bohatství. Proto je v Egyptě výhodné vést jednání v arabštině za pomoci vlastního nebo domácího tlumočnicka. Je nezbytné mít vizitky, nejlépe na jedné straně v arabštině a na straně druhé v angličtině.

3. NEJEZDĚTE V DOBĚ SVÁTKŮ

Služební cesty do Egypta nejsou vhodné v obdobích letních veder. Příznivý čas pro návštěvu není ani během náboženských svátků, zejména postního měsíce ramadánu.

4. TOLERUJTE ZPOZDĚNÍ

Obchod v Egyptě má velkou tradici, partneři jsou zkušení vyjednavači. I tady však většinou platí odlišné chápání času, případná nedochvilnost partnera musí být tolerována.

Naopak cizincům se doporučuje, aby se dostavili včas. Smlouva zde má větší význam, ale spíše jako rámec spolupráce, pozdější úpravy nejsou vyloučeny, všechny podmínky nemusejí být dodrženy. Spěch je překážkou úspěchu, vyplatí se trpělivost, opatrnost, cenová jednání jsou náročná, typické je smlouvání.

5. PODEJTE RUKU

Dlouhé držení ruky hostitelem při vítání je výraz pohostinnosti. Může dojít i k tomu, že vás egyptský partner provází společností a drží vás za ruku. I to je

výrazem přátelství, aniž by v tom měly být hledány jakékoli jiné úmysly. Vysloveným projevem přátelství je objetí s krátkým dotykem oběma tvářemi. Je to podobné francouzskému uvítacímu zvyku, v Egyptě jde však o dotyk jedenkrát na levou tvář a jednou až vícekrát na tvář pravou.

6. NEPODCEŇUJTE SVŮJ ZEVENĚJŠEK

Egyptané při formálním pracovním styku preferují klasické odívání (oblek s kravatou) a čistý a upravený vzhled. Potrpí si na módu a eleganci.

7. PŘIPRAVTE SI PODKLADY V ARABŠTINĚ

Je třeba být dobře připraven na jednání s egyptským partnerem. Musíte mít nachystány potřebné materiály v arabštině, případně v angličtině. Jednající zástupce by měl mít příslušné rozhodovací kompetence, očekává se jasná odpověď přímo na místě.

8. VYUŽIJTE MÍSTNÍHO PROSTŘEDNÍKA

V Egyptě je velkou výhodou mít místního agenta. Jeho prostřednictvím získáte potřebné konexe.

9. NEZAPOMEŇTE NA DARY A DĚKOVNÝ DOPIS

Egyptané jsou pohostinní. Běžně jste pozváni na oběd nebo večeři. Oplácejte jim stejnou mincí. Jako dárek volte české sklo a vyhněte se jině než islámské náboženské symbolice. Vedle dárků nelze než doporučit, aby po každém jednání, i kdyby nebylo úspěšné, obdržel egyptský protějšek děkovný dopis. Dvojnásob to platí v případě jednání se státními úředníky, kteří krátké děkovné dopisy očekávají.

10. VOLTE DOBRÉ TÉMA K HOVORU

Egyptané mají smysl pro humor, jsou společenší a rádi se baví. Opatrnost je ale potřeba při hovoru na náboženské či politické téma.

KLIDNÁ ZEMĚ V NEKLIDNÉM REGIONU

VÝSTAVBA PRVNÍ JADERNÉ ELEKTRÁRNY, ROZVOJ VEŘEJNÉ DOPRAVY V METROPOLI AMMÁN, DODÁVKY PŠENICE A POTRAVINÁŘSKÝCH TECHNOLOGIÍ. TO PATŘÍ K PŘÍLEŽITOSTEM, KTERÉ ČESKÝM FIRMÁM SKÝTÁ JORDÁNSKÉ HÁŠIMOVSKÉ KRÁLOVSTVÍ.

Jordánsko má jednu z nejvíce otevřených ekonomik na Blízkém východě. Přestože v regionu probíhá řada vnitrostátních konfliktů s mezinárodním přesahem, právě Jordánsko zůstává díky své politice stabilní a bezpečné.

Krize v Sýrii a Iráku má nicméně na na jordánskou ekonomiku negativní vliv. Složitá situace u sousedů poškozují zahraniční obchod a zatěžuje státní rozpočet pobytem 532 tisíc syrských uprchlíků, závislých na příspěvcích. Většina z nich žije v hostitelských komunitách. Celkový nápor syrských uprchlíků na kapacity zdravotního a sociálního systému financovaného státem představuje 1,26 milionu osob. I s touto výzvou chce ale Jordánsko ve své hospodářské koncepci pracovat.

METROPOLE AMMÁN HLEDÁ POMOC S VEŘEJNOU DOPRAVOU

Hospodářský růst se v Jordánsku zpomalil na průměr 2,6 procent-

ta a nevytváří žádoucí množství kvalitních pracovních míst, což má za následek zatím přetrvávající strukturální nezaměstnanost na úrovni 13,6 procenta. Pokud by se Jordánsku podařilo rozvinout dosud velmi slabou veřejnou dopravu, vytvořilo by zásadní předpoklad ke snížení zmíněné nezaměstnanosti o polovinu. Jednou z příčin nezaměstnanosti je podle mezinárodních studií snížená mobilita pracovní síly a finanční nedostupnost dopravy pro dojíždění za prací. Ammánský magistrát má enormní zájem navázat s Prahou partnerské vztahy a nechat se inspirovat k převzetí osvědčených řešení od českých firem se zkušenostmi z veřejné dopravy.

Po mnohaletém váhání s rozvojem železniční sítě přistoupilo Jordánsko na čínský návrh přijmout zahraniční investici ve výši 2,8 miliardy dolarů pro prakticky znovuvybudování tohoto dopravního odvětví, které má perspektivu jak napojení na dokončenou páteřní síť přes Saúdskou Arábii k Perské-

mu zálivu, tak v případě zklidnění vnitřní situace v Sýrii pro protažení železničního koridoru až ke Středozevnímu moři. To s sebou nese budoucnost Jordánska jako významného logistického prvku v regionu.

NA SOLÁRNÍ A VĚTRNÉ ELEKTRÁRNY LZE ZÍSKAT POBÍDKY

V oblasti fiskální politiky bude země muset ještě nějakou dobu spoléhat na pomoc USA, Mezinárodního měnového fondu, Světové banky, Evropské unie a zemí Perského zálivu. V dlouhodobém horizontu bude

Jordánsko usilovat o diverzifikaci zdrojů energie. Výsledky se ale projeví nejdříve za několik let. Jordánsko pracuje na významném rozšíření zdrojů solární a větrné energetiky. To je zároveň úzce spojeno s potřebou drahého posílení přenosové soustavy. Koncem roku 2014 nabyla platnosti novela zákona o energetické účinnosti obnovitelných zdrojů, která usnadňuje licenční požadavky na projekty obnovitelných zdrojů energie a poskytuje těmto projektům nezbytné pobídky. Zákon také zprošťuje obnovitelnou energii a s ní spojené systémy, včetně jejich vstupů, daně z obrátu. Jordánsku se dostává silné mezinárodní podpory k financování a spuštění projektů výstavby obnovitelných zdrojů energie především od Evropské banky pro obnovu a rozvoj a Francouzské rozvojové agentury.

Politicky citlivé téma orientace země na dovoz plynu z pobřežního šelfu mezi Kyprem a Izraelem bude zřejmě tématem dalších parlament-

JORDÁNSKO UZAVŘELO MEZIVLÁDNÍ SMLOUVU S RUSKOU FEDERACÍ O STAVBĚ PRVNÍ JADERNÉ ELEKTRÁRNY NA SVÉM ÚZEMÍ

ZEMĚ MÁ ZÁJEM O NÁKUP PŠENICE PRO KVALITNÍ POTRAVINÁŘSKOU VÝROBU

ních a vládních rozprav. Jednalo by se o nejrychlejší a finančně neefektivnější řešení, které by otevřelo cestu k široké plynofikaci země. To si samozřejmě bude žádat také náležitě know-how k vytvoření přepravní, výrobní a spotřební infrastruktury.

V rámci rozvoje svého vlastního jaderného programu uzavřelo Jordánsko mezivládní smlouvu s Ruskou federací o výstavbě a provozu první jaderné elektrárny na svém území. Smlouva předpokládá vybudování dvou bloků o výkonu dva tisíce megawattů v celkové hodnotě deset miliard dolarů a jejich spuštění do provozu v roce 2022. Provoz elek-

trárny umožní diverzifikovat energetický mix země na řádově až pětinový podíl jaderné energie. Pro řadu českých firem sdružených v Asociaci poskytovatelů energetických služeb se může jednat o vhodnou příležitost uplatnit své know-how z oblasti ruské jaderné technologie.

V KVĚTNU POLETÍ DO JORDÁNSKA ČEŠTÍ POTRAVINÁŘI

Nejvýznamnějšími průmyslovými odvětvími jsou v Jordánsku potravinářský průmysl a průmysl rafinářský. Oba obory mají po 15 procentech podíl na průmyslové výrobě.

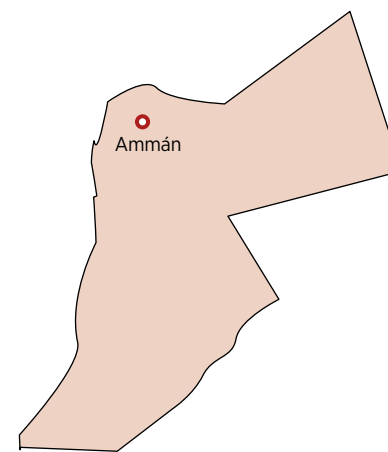
VÝROBA ODĚVŮ. Jádrem jordánského průmyslu je zhruba 75 textilních továren a manufaktur, které tvoří pětinu hospodářského produktu země a šijí i pro prestižní světové značky.

Počátkem května se bude v Ammánu konat obchodní fórum Potravinářské komory ČR, jejíž členové představí nabídku jak potravinářských výrobků a výrobních technologií, tak i ekologických technologií likvidace potravinářského odpadu, vyvinutých Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně. Jordánsko má rovněž zájem o nákup pšenice pro kvalitní potravinářskou výrobu. Zatím dováží velké objemy obilí z Ruska.

Velmi vyspělý je v Jordánsku sektor poskytování lékařské péče, respektive zdravotních služeb. Přináší Jordánsku příjem 8,4 procenta HDP. Jedná se o největší podíl v rámci země širší oblasti a dokládá rozsah zdravotní turistiky, kterou Jordánsko absorbuje (především ze sousedních zemí) a pro niž disponuje příslušnou odbornou infrastrukturou. Přetrvávají tak příležitosti nejen pro obchod s léčivými, ale především se zdravotnickou technikou a v segmentu zdravotnických služeb.

Jordánsko učinilo významný pokrok v privatizaci a snížilo stávající státní vlastnictví napříč většinou hospodářských odvětví (doprava, cestovní ruch, energetika a telekomunikace). Demonstrovalo tak ochotu vlády posoudit privatizační proces transparentním způsobem v souladu s nejlepší mezinárodní praxí. Byly vytvořeny zvláštní ekonomické a průmyslové zóny s cílem přilákat offshorový sektor obchodu.

Hlavní překážky podnikatelského prostředí zůstávají v přístupu k úvěrům, ve vymahatelnosti plnění smluv a v ochraně investorů. Přestože byly zjednodušeny postupy úřadu Jordan Investment Board pro zakládání nových podniků, byrokratické překážky, kterým zakladatelé čelí, nejsou jednoduché. Nicméně se očekává, že přijetím nového investičního zákona a nové regulace Public Private Partnership lze přilákat vyšší přímé zahraniční investice.

Jordánské hášimovské království

Počet obyvatel:	7,5 milionu
Rozloha:	89 tisíc km ²
Hlavní město:	Ammán
Měna:	dinár (1 JOD je 35 Kč)
Podrobné informace:	www.businessinfo.cz/jordansko

NA SEVERU ZEMĚ MÁ VZNIKOUT NOVÁ EKONOMICKÁ ZÓNA

V říjnu minulého roku padlo rozhodnutí o vytvoření smíšené česko-jordánské hospodářské komise. Jedním z důvodů je jordánský záměr ustavit ekonomickou stabilizační zónu na severu země, která by vytvořila předpoklady jak pro obnovu občanskou válkou zpusťšeného jihu Sýrie, tak rozvoj ekonomiky severního Jordánska. Rozšíření ekonomické infrastruktury v severních oblastech je reálným předpokladem pro efektivní otevření pracovního trhu Jordánska syrským uprchlíkům, a tím i poskytnutí příslibu pro jejich důstojnou budoucnost.

Pro záměr ekonomické stabilizační zóny byla zpracována mezinárodní studie. Jordánsko chce pokračovat v přípravách na sjednání dohody o posuzování shody s EU. Uzavření dvoustranné dohody pro konkrétní průmyslová odvětví bude mít vliv na usnadnění přístupu průmyslových výrobků z Jordánska do vnitřního trhu EU a naopak. ■

TEXT: BOHUMIL JIRKAL
ZÁSTUPCE VEDOUcíHO
ZASTUPITELSKÉHO ÚŘADU
VELVYSLANECTVÍ ČR V AMMÁNU
FOTO: PROFIMEDIA

ŘÍŠE MLADÍKŮ CHCE SKONČIT SE ZÁVISLOSTÍ NA ROPĚ

OMÁN, KDE JE POLOVINĚ OBYVATEL MĚNĚ NEŽ 24 LET, CHCE OMLADIT I SVŮJ PRŮMYSL. ZATÍMCO DOSUD ŽIL SULTANÁT NA VÝCHODĚ ARABSKÉHO POLOOSTROVA PRAKTICKY JEN Z PETRODOLARŮ, NYNÍ CHCE KVŮLI PÁDU CEN ROPY DIVERZIFIKOVAT HOSPODÁŘSTVÍ. POMOC V TOM PŘILETĚLI MINULÝ MĚSÍC NABÍDNOUT PODNIKATELÉ Z ČESKA.

UTÁHNOUT?
Omán má dilema, zda snížením těžby ropy pomoci tlačit její cenu nahoru.

V hledáčku západních médií se objevuje Omán zatím velmi zřídka. A to je vlastně dobrá vizitka. V jinak turbulentním regionu Blízkého a Středního východu je totiž oázou relativní stability. Sultán Kábús ibn Saíd vládne zemi nepřetržitě už od roku 1970 a umírněný režim dokázal využít zisky z těžby ropy k solidnímu růstu životní úrovně tří milionů oby-

vatel. Zdravotnické služby jsou pro domácí obyvatele bezplatné, vzniklo několik vysokých škol.

LEVNĚJŠÍ ROPA SRAZILA HOSPODÁŘSTVÍ O 14 PROCENT

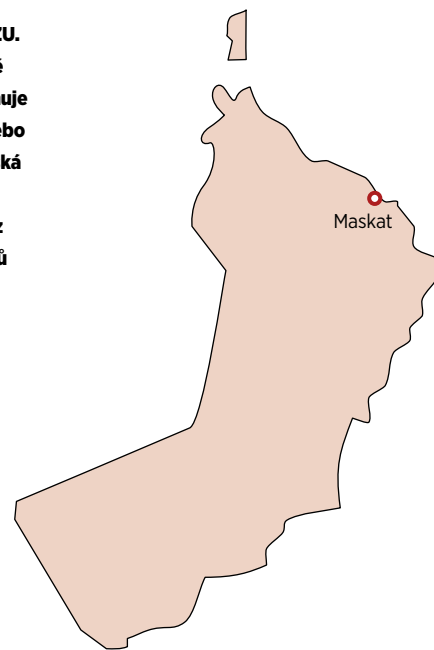
Také do Ománu ale doputovaly vlny zvenčí. V roce 2011 do země zavanulo arabské jaro a i hlavní

město Maskat zažilo demonstrace proti vládnoucímu režimu. Druhým impulzem pro reformy je nyní pád ceny ropy. V poslední dekádě se drželo tempu růstu HDP průměrně kolem pěti procent ročně a původní odhady pro loňský rok – které vznikly ještě před cenovým sešupem ropy – věštily Ománu růst HDP o 4,5 procenta.

Země ale doplatila na to, že téměř polovina hospodářského výsledku je generována právě petrochemickým průmyslem. Takže přišla studená sprcha. „Hrubý domácí produkt Ománu v tržních cenách klesl za první tři čtvrtletí loňského roku o 14,2 procenta,“ oznámil list Times of Oman. Drtivý propad jednoznačně souvisí s ropou. Podle

STOPKA VÝVOZU.
Nekontrolované rybníctví decimuje stavy tuňáků nebo žraloků, ománská vláda proto uvalila na vývoz některých druhů ryb povinnost certifikací.

národního centra pro statistiku a informace totiž naopak odvětví mimo ropný průmysl loni za první tři čtvrtletí vzrostla o 4,7 procenta.

Omán sice není členem ropného kartelu OPEC, ale i tak je s průměrnou denní produkcí kolem 980 tisíc barelů velmi významným hráčem na trhu. V současnosti se tedy některé státy jako Rusko nebo Venezuela – země zoufale usilující o zdražení ropy – snaží oslovit

DVĚ TŘETINY OBYVATEL JSOU MUŽI

Otázkou je, na čem mimo ropu a plyn může Omán své hospodářství postavit. Jednoznačnou šancí je námořní doprava a přístavní servis pro lodě směřující do Perského zálivu nebo do Rudého moře. Zemědělství naopak naráží v pouštní zemi na nedostatek sladké vody k zavlažování. Silný je tradiční rybolov. Vláda se ho ale

Nemalý potenciál země je v jejím obyvatelstvu, jehož vzdělanost roste. Populace má neobvyklou demografickou strukturu. S nadšátkou se dá říct, že Omán je dnes zemí mladíků. Podle údajů Centrální ománské banky z roku 2013 je polovina obyvatel mladší 24 let. Přitom zhruba 64 procent všech místních obyvatel jsou muži. Ještě větší genderová nerovnováha je mezi cizinci pracujícími v Ománu. Mezi expaty tvoří muži dokonce 83 procent. Jsou to především přistěhovalci z Bangladéše nebo Pákistánu.

ČEŠI DODALI ARMATURY NEBO SOLÁRNÍ PANELE

V únoru přiletěla do Maskatu obchodní mise organizovaná Svazem průmyslu a dopravy ČR, kterou vedl český ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek. Účastnila se jí více než dvacítka českých byznysmenů, kteří zjišťovali obchodní příležitosti v sultanátu. Byli mezi nimi mimo jiné zástupci firem Crocodile, ETD Transformátory, Moravia Systems, Pražská strojírna, Omnipol nebo Škoda Praha. Ománská obchodní a průmyslová komora projevila zájem na oplátku navštívit v blízké době Českou republiku. V Ománu už se v současnosti prodávají automobily Škoda nebo české počítačové komponenty, aktivní je tam také výrobce pneumatik Barum Continental. Významný byl dřívější kontrakt společnosti EGE

Sultanát Omán

Počet obyvatel:	3 miliony
Rozloha:	310 tisíc km ²
Hlavní město:	Maskat
Měna:	ománský riál (1 OMR je asi 64 Kč)
Podrobné informace:	www.businessinfo.cz/oman

ZHRUBA 64 PROCENT VŠECH MÍSTNÍCH OBYVATEL JSOU MUŽI. MEZI EXPATY TVOŘÍ MUŽI DOKONCE 83 PROCENT

i Omán, aby v letošní sezoně snížil těžbu a tím pomohl vytvořit tlak na cenu.

Omán tak stojí před stejným začarovaným kruhem, v jakém se točí další ropní producenti. Když sníží těžbu, možná pomůže zdražení ropy, ale zase jí prodá méně. Státní pokladna bude krvácet na každý pád. Rozpočet Ománu dosud přitom spoléhá na petrodolary ze čtyř pětín. Vláda chce proto urychlit diverzifikaci hospodářství. Podle ministra pro ropu a plyn Mohammeda Al Rumhyho chce země do roku 2020 zredukovat podíl ropy na HDP na 22 ze současných 44 procent.

snaží regulovat, protože nekontrolované plundrování pobřežních vod vede ke kritickému snížení počtu některých druhů ryb. Loni tak úřady uvalily zákaz na jejich vývoz rybářům, kteří nezískají certifikaci. Týká se to například vývozu tuňáků.

Mnoho deviz může Ománu přinést turistický ruch. Země může vydělat na tom, že ze sousedního Jemenu, který má velmi podobnou atmosféru pouštní exotiky, se turisté kvůli občanské válce stáhli. Konzervativní Omán se ale zatím otvírá turistice jen velmi opatrně.

na elektroinstalaci pro rozvodné stanice nebo firmy Agile Europe na dodávku solárních panelů pro ománské ropné soupravy. V zemi získala zakázky také Jihomoravská armaturka. Plán ománské vlády na diverzifikaci hospodářství by teď mohl českým podnikům dopomoci k dalším kontraktům, protože strojní vybavení a dodávky pro rozvoj infrastruktury jsou přesně to, v čem jsou české podniky stále velmi silné. ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: PROFIMEDIA

SKORO BEZ DLUHŮ

O skutečnosti, že na tom dosud byla ománská státní pokladna velmi dobře, svědčí například údaj o celkové zadluženosti země. Ta se pohybovala před pádem ropy kolem pouhých čtyř procent v poměru k HDP. Pro srovnání například celkové zadlužení Francie je kolem 97 procent, Itálie 133 a u nejzadluženější země světa Japonska je to 246 procent v poměru k HDP. Nyní – po zlevnění ropy – bude muset Omán svůj rozpočet sanovat z dřívějších devizových rezerv. V lepších časech nastřádal sultanát solidní rezervu ve výši 13 miliard dolarů. ■

OD PROSPERITY K HLADOMORU A DANI NA AIDS

NEDOSTATEK TOALETNÍHO PAPÍRU, RŮST CEN O 700 PROCENT, ČTYŘI Z PĚTI LIDÍ BEZ PRÁCE. NĚKTERÉ ZAHRANIČNÍ TRHY PADAJÍ DO KRIZE EPICKÝCH ROZMĚRŮ.

Na těchto stranách obvykle nabízíme profily států, které zažívají hospodářský rozkvět a jsou dobrým cílem pro investory a vývozce. Tentokrát pro srovnání zaostříme na země, jež prošly opačným příběhem. Dříve prosperovaly a teď jdou ke dnu. Vývoz do těchto států je v současnosti výzvou spíš jen pro obchodníky dobrodruhy.

ZIMBABWE: SUCHO ZPŮSOBILO I NEDOSTATEK ELEKTRINY

Ukázkou toho, kam může zdravou ekonomiku přivést autokratická vláda, je v současnosti jihoafrické Zimbabwe. Tato země patřila ještě relativně nedávno k nejlépe prosperujícím státům Afriky. Moc ale tvrdošijně odmítá z rukou pustit prezident Robert Mugabe, který Zimbabwe ovládá už od roku 1980. A přišel strmý pád.

První léta Mugabeho panování si ještě země držela svou bohatou zemědělskou produkci a rozsáhlý export. Do pekel se ale začala řídit na přelomu tisíciletí, kdy vláda spustila pozemkovou reformu. Cílem bylo převést postupně zemědělskou půdu do rukou domorodých Zimbabweanů. Dříve vlastnila většinu polí bělošská menšina, což bylo vnímáno jako nespravedlivý relikv kolonizace. I když vrácení půdy původním obyvatelům

TABÁK. Je hlavním vývozním artiklem Zimbabwe, zemědělství ale podlomila sucha a divoká pozemková reforma.

mělo své etické opodstatnění, faktický průběh pozemkové reformy byl katastrofální. Bílí vlastníci se stali terčem rasismu naruby, divoký zábor pozemků šel často mimo rámec pravidel a doprovázela ho korupce. Vyvlastnění zneužili různí podnikavci, kteří se chtěli lehce dostat k majetku. Co hůř, mnoho takto ukouřistěných pozemků začalo pustnout, čímž je ruinováno zemědělství coby hlavní pilíř ekonomiky.

Zemi zasáhla astronomická inflace. Bankovky nakonec neměly ani hodnotu použitého papíru. V roce 2008 inflace dosáhla nepředstavitelných 11 milionů procent. Do oběhu se dokonce dostala kuriózní bankov-

ka s hodnotou 100 miliard zimbabwejských dolarů. Loni Zimbabwe svou měnu zcela zrušilo. V zemi tak nyní panuje jakýsi měnový babylon. Běžně se platí hned několika různými zahraničními bankovkami – nejčastěji jihoafrickým randem nebo americkým dolarem.

Ekonomické problémy zvětšuje, že čím dál víc tloustne vládní sektor. Zatímco ještě v roce 2013 šlo na platy státních zaměstnanců 59 procent rozpočtu, loni to už byly čtyři pětiny všech rozpočtových peněz. V rámci procesu takzvané indigenizace má být ve všech soukromých společnostech většinovým vlastníkem původní Zimbabwean, což odrazuje i poslední

odvážné investory. Zimbabwe také zavedlo zvláštní „daň na AIDS“. Ta je tři procenta z příjmu jednotlivců, respektive tři procenta ze zisku firem (nevztahuje se jen na společnosti v těžebním průmyslu). Na této dani vybrala vláda předloni 39 milionů dolarů. Peníze využívá na boj s epidemií HIV. Tímto smrtícím virem je v Zimbabwe nakaženo 15 procent dospělé populace, ale stát nemá dost peněz na prevenci ani léčbu.

Dalším problémem je velká nezaměstnanost, která je podle některých zdrojů až 80 procent. Kvůli té utíká mnoho zoufalých Zimbabweanů hledat práci do Jihoafrické republiky. A změna nepřijde, dokud se nezmění vedení. Jak napsal ve svém komentáři Ken Yamamoto, japonský specialista na region střední a jižní Afriky: „Ekonomika Zimbabwe je na tom hůř než bezhlavé kuře. Rychle utíká nikam. Neschopnost šéfa zimbabwejské vlády Mugabeho v ekonomických záležitostech je legendární.“

Aby nebylo dost problémů kvůli špatnému řízení země, letos se na Zimbabwe valí nová vlna pohrom i zvenčí. Už tak povadlé devizové příjmy země ještě víc ztenčily padající světové ceny komodit. To trápí například jeden z největších podniků v zemi, kterým je Zimplats těžící platinu. Hlavním problémem je ale katastrofální sucho, které nyní zasáhlo celou oblast jižní Afriky.

V kombinaci s podlomenou ekonomikou znamená, že aktuálně hrozí celé čtvrtině obyvatel Zimbabwe hladomor. Aby ho odvrátila, musí vláda v Harare letos zvýšit dovoz kukuřice až na 700 tisíc tun. Otázkou je, kde na to najde vybrakované státní pokladně peníze. Sucho kupodivu

**INFLACE DOSÁHLA V ZIMBABWE NEPŘEDSTAVITELNÝCH
11 MILIONŮ PROCENT. DO OBĚHU SE DOKONCE
DOSTALA KURIÓZNÍ BANKOVKA S HODNOTOU
100 MILIARD ZIMBABWSKÝCH DOLARŮ**

VYMETENO. Regály supermarketů ve venezuelské metropoli Caracasu zejí prázdnotou.

VE VENEZUELE DOŠLO BĚHEM LOŇSKÉHO ROKU SKORO K 28 TISÍCŮM VRAŽD. TÍM SOUTĚŽÍ O NELICHOTIVÝ TITUL NEJNEBEZPEČNĚJŠÍ ZEMĚ SVĚTA

znamená i energetický kolaps. Vysychá totiž jezero Kariba, na nějž jsou navázány hydroelektrárny. Zatímco loni fungovala elektřina ve vybraných regionech aspoň šest hodin denně, nyní hrozí zemi kompletní blackout. Zimbabwe se tak začíná propadat do temna už nejenom symbolicky.

VENEZUELA: KOLAPS PŘIVODILY LEVNÁ ROPA A SOCIALISMUS

Tragickým příkladem toho, jak může potenciálně velmi bohatou zemi přivést diletantské vedení úplně na bubnu, je i jihoamerická Venezuela. Ta má největší prokázá-

né ropné zásoby na planetě, podle některých zdrojů až dvakrát větší než Saúdská Arábie. Postavit celé hospodaření státu na ropě se ale ukázalo jako velmi riskantní strategie. Rozpočet Venezuely je totiž na příjmech z ropy v současnosti založen už z plných 95 procent.

Od roku 1999, kdy se dostal k moci socialistický vůdce Hugo Chávez, navíc přišlo zestátnění a útlum soukromého podnikání. To byla pro hospodářství smrtící kombinace. Dokud byla drahá ropa, dokázaly velké příjmy v petrodolarech překrýt čím dál větší díry v hospodaření. Jak ale v posledních

dvou letech ropa prudce zlevňuje, odkryl se zoufalý stav socialistické ekonomiky v plné nahotě.

Mezinárodní měnový fond letos prorokuje venezuelskému hospodářství smrsknutí o osm procent. Příští rok o další desetinu. Inflace se letos podle fondu ve Venezuele vyšplhá na závratných 720 procent. Krutou realitu, která se za makroekonomickými čísly skrývá, ilustrují konkrétní každodenní potíže, s nimiž nyní musejí obyvatelé a podnikatelé ve Venezuele zápolit. V obchodech chybí už i naprosto základní zboží, jako jsou toaletní papíry nebo kondomy. V úrodné jihoamerické zemi, která

mívala velmi bohatou zemědělskou produkci, nakonec došlo i na nedostatek potravin. V prázdných regálech obchodů často nejsou ani mléko nebo vajíčka. Pokud zboží dorazí, stojí na něj lidé dlouhé fronty. Loni docházelo opakovaně k rabování samoobsluh a skladů.

Průvodním jevem chudnutí obyvatel je rovněž exploze kriminality. Podle venezuelské organizace na monitorování násilí došlo v zemi během loňského roku skoro k 28 tisícům vražd. To znamená téměř 90 vražd na 100 tisíc obyvatel. Tím Venezuela soutěží o nelichotivý titul nejnebezpečnější země světa s Hondurasem. Pro srovnání, v České republice připadá na 100 tisíc obyvatel zhruba jedna vražda.

Není divu, že podle takzvaného Indexu mizerie, který každoročně sestavuje americký Cato Institute na základě hlavních ekonomických ukazatelů, na tom byla v uplynulé sezoně z 87 sledovaných zemí suverénně „nejmizernější“ právě Venezuela.

PIRÁTI ZE SOMÁLSKA. Mnozí z nich prý začínali jako rybáři.

SOMÁLSKO: Z ANARCHIE TĚŽÍ PIRÁTI A MILICE ŠABÁB

Dnes je těžko věřit, že oblast Somálska byla v polovině 20. století relativně čilým regionem, o němž se přetahovali britští a italské kolonizátoři. Mívala solidní zemědělskou produkci, těžila z námořního obchodu a strategické polohy u vstupu do Rudého moře, tradičně se dařilo rybnářství.

Od vypuknutí občanské války v roce 1991 to šlo se Somálskem od pěti k nule. Opakovaně ho zasáhl hladomor, letos hrozí kvůli suchu znovu. Často bylo Somálsko jmenováno jako nejchudší země světa. Států podobně zdevastovaných občanskou válkou je sice na planetě vícero, Somálsko ale má jedno specifikum. V podstatě úplně přestal existovat centralizovaný stát. Oblast, kterou dnes mapy zobrazují oficiálně jako Somálskou federativní republiku, je ve skutečnosti rozdrobena na spoustu malých nesourodých celků, kde si po svém vládnou místní váleční lordi a centrální vládu v Mogadišu ignorují. Tahle anarchie je zároveň podhoubím jak pro radikální islámské milice Šabáb, tak pro piráty, kteří ohrožují lodě plující Indickým oceánem.

Jakkoli zní takhle charakteristika hrůzyplně, totální rozklad somálského státu paradoxně přinesl i prvky, které mohou vést k určitému živelnému rozvoji. V zemi nefunguje výběr daní, ceny jsou i proto jedny z nejnižších v Africe. Vláda kontroluje jen necelou desetinu hospodářství, obchod řídí soukromníci. Podle leteckého snímkování údajně v oblastech ovládaných piráty rostou nové domy, silnice a další infrastruktura. Ledaskde je dobré pokrytí mobilními telefony. Možná se tak opakuje model, který zažily země Jižní Ameriky produkující drogy. Dolary z kriminální činnosti jsou pořád dolary, a když přitečou do regionu, dříve nebo později je to na místní ekonomice poznat. Tahle „pirátská prosperita“ ovšem neuklidňuje zahraniční rejdáře, protože podle zprávy Světové banky z roku 2013 způsobují somálští piráti ostatním zemím ročně ztrátu 18 miliard dolarů. Zastavit válečné gangy je hlavní předpoklad, aby se východoafrická země vrátila od anarchie k naději na normální život. ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: PROFIMEDIA

PODLE ZPRÁVY SVĚTOVÉ BANKY ZPŮSOBUJÍ SOMÁLŠTÍ PIRÁTI OSTATNÍM ZEMÍM ROČNĚ ZTRÁTU 18 MILIARD DOLARŮ

A aby toho nebylo málo, počátkem letošního roku oznámilo venezuelské ministerstvo zdravotnictví, že má v zemi podezření až na pět tisíc případů lidí nakažených virem zika.

Zdecimování ekonomiky už si neodpyká Hugo Chávez, který zemřel v roce 2013, kdy finální kolaps hospodářství teprve začínal. Politický účet tak Venezuelané vystavili jeho nástupci, prezidentu Nicolási Madurovi. Ten utřil na podzim se svými socialisty drtivou porážku v parlamentních volbách, kde má nyní opozice většinu. Maduro ale pořád nechce ze svých rukou moc pustit. Minulý měsíc si nechal správeným nejvyšším soudem schválit dekret o stavu ekonomické nouze. Ten prezidentovi uděluje zvláštní pravomoce. Opozice to kritizuje. „Lidé hlasovali pro změnu, ne pro komunistický model, který selhal,“ citovala agentura ČTK místopředsedu zvláštní komise venezuelského parlamentu Eliáse Matu.

Zvláštní pravomoce prezidenta mají trvat 60 dní. Jinak řečeno, jako záminku k dalšímu oříznutí svobody chce Maduro zneužít hospodářskou krizi, kterou sám pomohl přivodit.

SEVERNÍ KOREA: BÝVALA KUPODIVU TOU VYSPĚLEJŠÍ

Názor, že centrálně plánované hospodářství funguje lépe než volný trh, zjevně leckde přezívá. Jsou dvě laboratoře pod otevřeným nebem, které nejpřesvědčivěji ukázaly, nakolik je pravdivý. Jednak to bylo po druhé světové válce rozdělené Německo. Oba vzniklé státy měly stejný jazyk, stejně zničenou infrastrukturu i průmysl, stejně vzdělaný národ, stejné startovní podmínky. Do jak rozdílné hospodářské situace to dotáhla kapitalistická a komunistická zóna, to mohl po roce 1989 posoudit každý návštěvník osobně.

Ovšem ještě názornější srovnání lze aktuálně sledovat na rozděleném Korejském poloostrově. Odlišnosti jsou v tomto případě o to křiklavější, že jeho severní polovina bývala kdysi tou vyspělejší částí země. Ač se to může zdát dnes těžko uvěřitelné, v HDP přepočteném na jednoho obyvatele na tom byla komunistická Severní Korea ještě v roce 1980 lépe než její kapitalistický rival. Jihokorejská eko-

nomika se ale neustále zlepšovala, naopak sever žil z podstaty. Dnes je Jižní Korea jedním z pěti nejúspěšnějších světových vývozců a dala světu globálně dominující značky, jako jsou Samsung, Daewoo nebo Hyundai. Kdysi vyspělejší sever naopak komunistická dynastie Kimů přivedla několikrát až na hranici hladomoru.

Míru současného hospodářského strádání Severní Koreje už nelze vůbec přesně vyčíslit. Uzavřený režim přestal poskytovat důvěryhodné údaje. Podle oficiálních zdrojů se růst HDP v posledních pěti letech pohybuje kolem jednoho procenta ročně. Nezaměstnanost je údajně na úrovni tří procent. Klíčovým obchodním partnerem pro dovoz i vývoz je Čína. Druhým zdrojem příjmů a pracovních příležitostí pro Severokorejce byla speciální průmyslová zóna Kesong při hranici s Jižní Korejí, která provoz většiny ze 120 tamějších továren financovala. Zóna byla ale minulý měsíc v reakci na severokorejský raketový test uzavřena. Severní Korea tak přichází prakticky o poslední větší zdroj deviz.

NIZOZEMSKO PŘEDSEDÁ RADĚ EU

OD LEDNA JE NA PŮL ROKU V ČELE RADY EVROPSKÉ UNIE NIZOZEMSKO. PROTOŽE SOUBĚŽNĚ ČESKÁ REPUBLIKA PŘEDSEDÁ VISEGRÁDSKÉ ČTYŘCE, CHTĚJÍ OBĚ ZEMĚ SPOLUPRACOVAT NA SPOLEČNÝCH CÍLECH.

ROK TULIPÁNŮ. Evropské předsednictví oslavili Nizozemci – jak jinak – tulipánovou výzdobou v centru Amsterdamu.

Česká republika a Nizozemsko se dlouhodobě těší výborným vzájemným vztahům v oblasti obchodu, politiky a kultury. V současnosti je Česká republika 11. největším exportním trhem pro Nizozemsko, tedy významnějším než Rusko a srovnatelným s Čínou. Nizozemské finance v České republice představují 13 procent všech zahraničních investic. Země si tak v České republice stále drží pozici jednoho ze tří největších zahraničních investorů. Vzhledem k podobné charakteristice obou států nejsou tyto údaje překvapivé. Spojuje nás relativně malý domácí trh, otevřenost našich ekonomik a pevné hospodářské vazby se sousedícím Německem.

Obě země jsou členy Evropské unie a často spolupracují na multilaterální úrovni. Od roku 2009 si členské státy každých šest měsíců předávají předsednictví v Radě Evropy. Během tohoto půlročního období pořádá předsedající země jednání na všech úrovních v Evropské radě,

a zachovává tak kontinuitu evropské politiky. Nizozemsko je v čele Rady Evropy od ledna 2016. Česká republika současně stále předsedá visegrádské čtyřce.

Vzájemné vztahy obou zemí mají svůj počátek už v 17. století, kdy se Jan Amos Komenský přestěhoval do Amsterdamu. Ve 20. století například podpořil Chartu 77 nizozemský ministr zahraničí Max van der Stoel. Česká republika má pro Nizozemsko zásadní význam na poli kultury, od 90. let 20. století je prioritní zemí v mezinárodní kulturní politice. Za podpory velvyslanectví bylo realizováno mnoho kvalitních a úspěšných kulturních projektů. Prostřednictvím českých partnerských organizací tak může české publikum nahlédnout do všech žánrů nizozemské kulturní scény a odborníci mají příležitost navazovat mezinárodní spolupráci a rozvíjet kulturní dialog.

V dnešní době čelíme četným krizím, které mohou vest až k dezintegraci Evropy. Na pozadí

těchto závažných výzev se navíc zvedá vlna euroskepticismu. Obě země proto v následujících měsících nesou velkou odpovědnost v roli zprostředkovatelů komunikace mezi národy. To vytváří potenciál k další úzké spolupráci. Společně bychom měli využít svou jedinečnou pozici a pokusit se nalézt praktická řešení problémů evropských občanů.

V tomto duchu také probíhala letošní první státní zahraniční návštěva nizozemských ministrů v České republice. Ministr zahraničí Bert Koenders a ministr pro azylovou politiku Klaas Dijkhoff se v půli ledna setkali s českými vysokými státními představiteli, mezi kterými byli premiér Bohuslav Sobotka, vicepremiér Andrej Babiš, ministr zahraničí Lubomír Zaorálek, ministr vnitra Milan Chovanec a ministr spravedlnosti Robert Pelikán. Cílem návštěvy bylo vyjasnění priorit předsednictví v Evropské radě a upevnění společných postojů k mnoha závažným tématům.

Nizozemské předsednictví v Radě Evropy je založeno na třech principech:

- zaměření na podstatu věci,
- podpora inovací, udržitelného ekonomického růstu a stimulace pracovního trhu,
- prohlubování vztahů mezi zeměmi v EU.

Nizozemsko se v souladu se strategickou agendou EU soustředí na řadu priorit, mezi které patří podpora ekonomického růstu a další tvorba pracovních míst, posílení udržitelného rozvoje, vysoká úroveň sociálního a zdravotního zázemí a ochrana životního prostředí. V zájmu dosažení těchto cílů chce využít potenciál společného trhu, digitální sféry nevyjímaje, vytvořit příznivé podnikatelské klima pro vznik nových pracovních příležitostí a posílit hospodářskou a měnovou unii. Nizozemsko se v rámci svého předsednictví rovněž bude věnovat současnému migračnímu vývoji s cílem ochránit pilíře našeho společenství. Více informací o předsednictví lze získat na webové adrese www.eu2016.nl.

V zájmu obou zemí – České republiky i Nizozemska – je silná, sjednocená Evropa, která má svou pevnou pozici pro vnější svět a prosazuje své zásadní neměnné hodnoty. Hodnoty, které hájil Václav Havel nebo Max van der Stoel a které jsme vždy prosazovali a budeme v tom pokračovat i v roce 2016. ■

TEXT:
ED HOEKS
VELVYSLANEC
NIZOZEMSKÉHO
KRÁLOVSTVÍ
V ČR
FOTO:
PROFIMEDIA,
ARCHIV

FIRMY V REGIONECH DOSTANOU EXPORTNÍ KOUČINK

TŘINÁCT KONFERENCÍ, NA NICHŽ DOSTANOU ČESKÉ PODNIKY ZDARMA TIPY A KONTAKTY PRO VÝVOZ. TO JE NOVÝ PROJEKT NAZVANÝ EXPORTNÍ KOUČINK, KTERÝ JE URČEN MALÝM A STŘEDNÍM FIRMÁM V REGIONECH. SÉRIE PODNIKATELSKÝCH SETKÁNÍ ZAČÍNÁ V OSTRAVĚ A V PLZNI.

Proexportní agentura CzechTrade, zřízená ministerstvem průmyslu a obchodu, spustila program nazvaný Exportní koučink. Projekt je zaměřený na malé a střední podniky. V českých regionech budou působit pracovníci agentury a v průběhu roku se uskuteční 13 exportně zaměřených fór a konferencí. Cílem je představit na nich evropské i mimoevropské trhy.

Průzkumy mezi exportéry ukázaly, že jednou z hlavních překážek při hledání nových odbytišť je nedostatek informací. „Služby agentury CzechTrade jsou určeny především malým a středním podnikům, což potvrzuje i struktura našich klientů. Je proto důležité, aby byly jednoduše a rychle dostupné i v regionech, což je hlavní pilíř strategie CzechTrade pro letošní rok. Exportní fóra nabídnou podnikatelům setkání a konzultace nejen s experty přímo z teritorií, ale také se zástupci dalších proexportních institucí a organizací. Exportéři jistě ocení možnost promluvit si přímo s řediteli zahraničních kanceláří,“ říká generální ředitel agentury Radomil Doležal. CzechTrade ve spolupráci s agenturou CzechInvest a s regionálními hospodářskými komorami proto zahajuje i zmíněnou činnost sítě exportních konzultantů v regionech. Ti budou působit v Hradeckém, Pardubickém, Ústeckém, Plzeňském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji.

Na exportních konferencích v jednotlivých krajích vystoupí vedle vedoucích zahraničních kanceláří CzechTrade také zástupci dalších

NA SEVER. Exportní konference v Plzni představí možnosti vývozu do Švédska, Norska a Dánska.

V PLZNI O SKANDINÁVÍI

Semináři nazvaný „Jak úspěšně exportovat do Skandinávie“ proběhne 10. března v Parkhotelu Plzeň. Účastníci se dozvědí praktické informace pro vstup na skandinávský trh, jaké jsou tam oborové příležitosti pro české podnikatele nebo jaké jsou v severských zemích obchodní zvyklosti. Na semináři také zazní informace o účasti na veletrzích a o dalších formách podpory českých firem při podnikání ve Skandinávii. Součástí semináře budou i individuální konzultace s ředitelem zahraniční kanceláře CzechTrade ve Švédsku. Na akci se lze přihlásit zdarma na webové adrese www.czechtrade.cz. ■

proexportních organizací. Série setkání začíná tento týden v Ostravě, kde bude tamějším firmám představen německý trh. 10. března se plzeňské firmy budou moci seznámit se specifiky skandinávských trhů.

Hlavními benefity programu Exportní koučink jsou komplexnost a provázanost jednotlivých aktivit a účast ředitelů zahraničních kanceláří. Program nabízí komplexní servis od prvotní konzultace se zájemcem v regionu přes detailní zpracování strategie v centrále až po úspěšný vstup na vybraný zahraniční trh. V jednotlivých fázích budou

exportérům k dispozici regionální konzultanti, oboroví specialisté na centrále CzechTrade a síť téměř 50 zahraničních kanceláří. Regionální zastoupení budou provázána s Klientským centrem pro export, které agentura CzechTrade provozuje společně s ministerstvy průmyslu a ochodu a zahraničních věcí. Pokud firmy v regionech projeví zájem o teritorium, ve kterém CzechTrade nepůsobí, právě Klientské centrum pro export jejich požadavek vyřídí v rámci jednotné zahraniční sítě. ■

Z BRNA JE EXTRATŘÍDA NA MIKROSKOPY

V MORAVSKÉ METROPOLI VZNIKAJÍ NEJLEPŠÍ ELEKTRONOVÉ MIKROSKOPY NA SVĚTĚ. ROČNĚ JICH JDE NA VÝVOZ VÍCE NEŽ 700, PRŮMĚRNÁ CENA ZA JEDINÝ VÝROBEK JE 20 MILIONŮ KORUN.

Když chtěl prezident Miloš Zeman při nedávné návštěvě izraelských podnikatelů v Praze poukázat na úroveň českého průmyslu, připomněl, že Česko je velkým výrobcem elektronových mikroskopů. To byl dobře zvolený příklad. Asi málokteré odvětví tak názorně vyvrací zažitý stereotyp, že je česká kotlina pouhou lacinou montovnou a že sem jdou investoři jen za levnou pracovní silou.

Výroba mikroskopů přinesla všechno, co si jen může hospodářství přát. Vývoz optických strojů znamená extrémně vysokou přidanou hodnotu. Nejlepší elektronové mikroskopy stojí až 30 milionů korun. Přínosem je i to, že přímo v Česku vznikla výzkumná centra a komerční výrobci se spojili s vědci a univerzitami. V produkci elektronových mikroskopů se tak v současnosti stalo v podstatě hlavním městem světa Brno.

Tuzemská značka Tescan tam začínala původně jako malá firma už v roce 1991. Založila ji parta vývojářů z bývalého státního podniku Tesla Brno, v němž se tradice optické mikroskopie dlouho rozvíjela už před sametovou revolucí. Tescan se vypracoval díky neustálé inovaci na světovou špičku, kdy skoro každý nový model jeho mikroskopů je vědeckou událostí. Loni například firma získala za vývoj mikroskopu RISE jakéhosi „mikroskopového Oskara“ – cenu prestižní soutěže Prism Awards for Photonics v americkém San Francisku. V současnosti Tescan vyvází zhruba 250 elektronových mikroskopů ročně a v sezoně 2014 navýšil tržby už na 1,3 miliardy korun.

FÚZE S FRANCOUZI, PŘEVZETÍ AMERIČANŮ

Tescan představuje modelový příběh úspěchu i proto, že se nestal soustem pro nadnárodní korporace. V čele stojí český podnikatel

Jaroslav Klíma. Na rozdíl od jiných úspěšných českých projektů, které dříve nebo později vyzobali zahraniční investoři, Tescan naopak sám integruje zahraniční značky. Před třemi lety fúzoval s francouzskou značkou Orsay s tím, že ve spojeném holdingu drží většinové vlastnictví Češi. Loni zase převzala brněnská společnost americkou firmu AppFive, která vyvíjí software pro částicovou optiku. „Rozšířením našich vývojových kapacit ve spolupráci s firmou AppFive budeme schopni lépe uspokojit rostoucí poptávku po řešeních vyráběných přímo na míru, což je specialita naší společnosti,“ uvedl generální ředitel skupiny Jaroslav Klíma.

Tescan Orsay Holding se tak dnes vypracoval na globálního hráče, který vyvází 95 procent vyrobených elektronových mikroskopů do 77 zemí světa a má už i dceřiné zahraniční pobočky například ve Spojených státech nebo v Číně. Tu nejnovější dceřinku firma zprovoznila před několika měsíci v Brazílii. A celá tahle globální síť má ústředí v Brně.

V ZÓNĚ ČERNOVICKÁ TERASA ROSTE NEJVĚTŠÍ VÝROBNA PLANETY

Výlučnou pozici moravské metropole coby světového ústředí vývoje mikroskopů podtrhl příchod amerického koncernu FEI. Nadnárodní gigant postupně přesouval do Brna stále větší část své výroby a vývoje, až tu v roce 2014 rozšířením výroby v průmyslové zóně Černovické terasy zprovoznil největší továrnu na mikroskopy na světě s rozlohou přesahující 30 tisíc metrů čtverečních.

Podnik je dnes největším exportérem v jihomoravském regionu. Do světa posílá ročně na 500 elektronových mikroskopů, průměrná cena jednoho je 20 milionů korun. Firma dává práci zhruba sedmi stovkám lidí, přičemž z velké části se jedná o vysoce kvalifikované techniky nebo vědce. Přímo v areálu Černovické terasy navíc roste nové výzkumné centrum. Firma také napřímo spolupracuje s brněnskými vysokými školami.

Nedávno například vybavila třemi špičkovými mikroskopy

**VĚDA PLUS
BYZNYS.**
Společnost FEI otevřela před několika dny v Brně nové tréninkové centrum, kde se budou školit jak její tuzemští, tak i zahraniční technici.

laboratoř kryoelektronové mikroskopie CEITEC VUT, celková investice přesáhla 120 milionů korun. „Obdobně vybavené laboratoře co do škály možností bychom hledali nejbližší například v Centru Ernsta Rusky v Německu, které je zároveň evropskou špičkou,“ uvedl vedoucí laboratoře Ondřej Man.

„Česká republika není úplně typickou zemí, kam posíláme naše mikroskopy. V porovnání s exportem tvoří necelých pět procent. O to větší mám radost, že naše přístroje budou pomáhat vědeckým cílům brněnských odborníků,“ uvedl Jiří Očadlík, generální ředitel společnosti FEI.

Kolem Tescanu a FEI coby dvou dominantních hráčů se v Brně vytváří samozřejmě klastr menších dodavatelů, spolupracujících vědeckých institucí a roste tu generace vysoce vzdělaných odborníků na mikroskopii. Povedl se zde křížený průnik vědy, byznysu a školství, který by český průmysl rád viděl i v jiných odvětvích.

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: ČTK

VÝROBCE BIOPOTRAVIN SE SPOJIL S MOLDAVSKÝMI ZEMĚDĚLCI

ČESKÁ POMOC ROZVÍJEJÍCÍM SE ZEMÍM MŮŽE MÍT DOBRÝ OBCHODNÍ PŘESAHE. AKTUÁLNÍM PŘÍKLADEM JE PŘÍBĚH SPOLEČNOSTI PRO-BIO. TA ZA PODPORY ČESKÉ ROZVOJOVÉ AGENTURY ROZJELA V MOLDAVSKU PROJEKT V OBLASTI BIOPOTRAVIN.

V povědomí veřejnosti je rozvojová spolupráce zapsána především jako doména neziskových organizací, případně států a jednotlivých vlád. Rozvojové projekty ale nabízejí i mnoho zajímavých příležitostí pro soukromý sektor. Velmi úspěšným příkladem je spolupráce předního českého výrobce biopotravin, firmy Pro-Bio, největší české neziskové organizace Člověk v tísni a České rozvojové agentury (ČRA), která projekt aktivně podporuje.

ČRA působí celkem v 11 sektorech, mezi které patří například zásobování vodou a sanitace, prevence katastrof, zdravotnictví nebo podpora sociální infrastruktury. Firmy se zapojují především do sektoru zemědělství. Odtud pochází právě úspěšný projekt realizovaný firmou Pro-Bio. Ta dokázala během několika let díky podpoře ČRA přeměnit rozvojový projekt ve výhodné obchodní partnerství s rozvojovým přesahem. „Na jedné straně stála

narůstající poptávka, v průměru o sedm až deset procent ročně, po biopotravinách v Evropské unii. Na druhé straně Moldavsko – země s čistou krajinou, s potenciálem pro ekologické hospodaření,“ vzpomíná na vznik projektu Martin Hutař, zakladatel a ředitel firmy Pro-Bio. Firma pochází ze Starého Města pod Sněžníkem a v současné době je to jeden z největších českých výrobců biopotravin. Díky podmínkám pro pěstování plodin v Moldavsku a spolupráci s moldavskými zemědělci může nyní firma rychleji reagovat na rostoucí poptávku po biopotravinách. Kromě vyšších dodávek těží i z výhod nižších nákladů a bližšího poznání trhu východní Evropy. Spolupráce má navíc další pozitivní rozměr: „V neposlední řadě tu je potřeba pomoci podobně, jako nám kdysi pomohli v začátcích ekologického zemědělství kolegové ze Západu,“ říká Hutař.

Právě posledně zmiňovaný rozměr je u projektů, které zapojují

české firmy do rozvojové spolupráce, zcela klíčový. Firma navazuje na svoje předchozí působení v Moldavsku, kdy s podporou společnosti Člověk v tísni nastartovala výrobu ekologických potravin v jedné z nejhudších zemí Evropy. Člověk v tísni je zároveň i spolurealizátorem současného projektu a cenným partnerem díky své detailní znalosti místního prostředí získané dlouhodobým působením v regionu.

DVACET ČESKÝCH BIOPRODUKTŮ JDE NA MOLDAVSKÝ TRH

Hlavním obsahem projektu byl přenos know-how ekologického zemědělství od českých expertů z firmy Pro-Bio do moldavských podmínek. Farmáři jsou seznamováni s principy ekologického zemědělství, s podmínkami vstupu do přechodného období a následného obdržení certifikátu bioproduktů. Firma pravidelně poskytuje konzultace,

při kterých specialista na ekologické zemědělství prochází celý systém hospodaření (osevní postup, střídání plodin, regulace plevelů a škůdců). Také se předávají praktické rady, jak pěstovat v moldavských podmínkách méně známé plodiny, jako je pšenice špalda, oves nahý, pšenice dvouzrnka či cizrna.

Součástí poradenství je rovněž doporučení vhodné agrotechniky, způsobu sklizně a skladování. V neposlední řadě se farmářům nabízí možnost výkupu jejich bioproduktů firmou Pro-Bio, čímž získávají jistotu odbytu, a tím i ekonomické rentability hospodaření. „Ekologické zemědělství vyžaduje vyšší podíl ruční práce, což také přispěje ke zvýšení zaměstnanosti na venkově,“ vysvětluje Martin Hutař. Český partner zároveň získává stabilní dodavatele, kteří mu pomáhají uspokojit rostoucí poptávku. Z rozvojového projektu zaměřeného na podporu chudého Moldavska se tak stává oboustranně výhodné obchod-

KÁVA V ETIOPII A ARCHITEKTI PRO GRUZII

Česká rozvojová agentura nabízí od roku 2014 dva specificky zaměřené programy na podporu podnikatelských záměrů českých subjektů, které mohou pozitivně přispět k rozvoji dané země. Reflektuje tak posilování rozvojové politiky Ministerstva zahraničních věcí ČR. Programy jsou vyhlášeny zpravidla jednou ročně jako dotační titul v rámci veřejné podpory de minimis. „Naším cílem je podpořit aktivity českých firem na rozvíjejících se trzích. Jejich know-how a inovativní

nápady zároveň přispívají ke komplexnímu a efektivnímu řešení problémů v rozvojových zemích,“ shrnuje cíle programů expert ČRA na zapojení soukromého sektoru Ivan Lukáš. „Díky naší podpoře se mohou lépe seznámit s podmínkami v daném teritoriu – právním a regulačním rámcem, obchodními a investičními podmínkami – a možnou poptávkou po nabízených službách nebo zboží,“ dodává.

Program rozvojového partnerství pro soukromý sektor se zaměřuje na aktuální part-

nerské země, které Česká republika podporuje v rámci zahraniční rozvojové spolupráce. Jsou to Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko, Mongolsko, Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestina, Srbsko, Zambie a Ukrajina. Není sektorově vymezen, musí se však jednat o obory, které jsou v souladu s pojetím rozvojové pomoci podle Výboru pro rozvojovou spolupráci (OECD/DAC).

„Podporujeme hlavně dvě oblasti aktivit – přípravu projektu a jeho samotnou realizaci

V TERÉNU.
Zástupci firmy Pro-Bio loni konzultovali s místními partnery i přímo na moldavských polích.

ní partnerství. „Chceme podpořit motivaci zemědělců tím, že jim ukážeme, jakým způsobem biopotravinu prodávat. Proto zajistíme import 20 českých bioproduktů do Moldavska a pomůžeme s jejich propagací na moldavském trhu,“ doplňuje Martin Hutař.

S TRANSFORMACÍ ZEMĚDĚLSTVÍ MÁME ZKUŠENOST

Zástupci firmy Pro-Bio zatím podnikli do Moldavska tři cesty a setkali se se zástupci Velvyslanectví ČR v Kišiněvě, agenturou

AIPA, která zajišťuje dotace pro zemědělství, místní certifikační agenturou a s moldavským ministerstvem zemědělství. Jsou také v kontaktu s pracovníky Člověka v tísní. Reakce na projekt byly dosud veskrze pozitivní. Hlavní náplní cest byla návštěva přímo v zemědělských podnicích, které mají o ekologické zemědělství a dlouhodobou spolupráci s firmou Pro-Bio zájem.

Poradce pro ekologické zemědělství jim během návštěvy vysvětlil princip udržování půdní úrodnosti a vláhly pomocí agrotechniky a poradil jim s vhodnou skladbou plodin. Konzul-

tace se zaměřovaly i na konkrétní věci – například na to, jak kvalitně biopotravinu skladovat, aby nedošlo ke kontaminaci nežádoucími látkami. Místní zemědělci samozřejmě měli zájem i o otázky ekonomické rentability ekologického způsobu hospodaření. Čeští specialisté tak pro každého zemědělce názorně spočítali předpokládané tržby z bioprodukce.

Navázaná spolupráce se ukazuje výhodná pro všechny zúčastněné strany. Projekt bude proto pokračovat i v dalších třech letech díky dotaci z prostředků ČRA. „Projekt

vnímáme jako start dlouhodobé spolupráce, jejímž cílem je naučit moldavské zemědělce nezávislosti na velkých mezinárodních chemických společnostech. Před 25 lety jsme byli jedním ze zakladatelů ekologického zemědělství v České republice. Začátky nebyly vůbec jednoduché a dokážu si představit, jaké problémy a situace mohou v prvních letech nastat,“ shrnuje Hutař. ■

TEXT: MARIE HEŘMANOVÁ
MANAŽERKA KOMUNIKACE
ČESKÉ ROZVOJOVÉ AGENTURY
FOTO: PRO-BIO

– konkrétním příkladem je právě úspěšné partnerství firmy Pro-Bio s moldavskými zemědělci,“ uvádí Lukáš. Program studie proveditelnosti lze využít globálně, týká se všech zemí na světě. Studie vypracované v rámci tohoto programu následně slouží jako podklady pro českého realizátora a jeho partnera z rozvojové země pro získání finanční podpory z mezinárodních rozvojových fondů, jakými jsou Evropský rozvojový fond nebo Světová banka. V loňském roce podpořila ČRA sedm studií proveditelnosti a 17 projektů rozvojového partnerství. Byla to například spolupráce na výrobě a distribuci fair trade

kávy v Etiopii nebo studie proveditelnosti práce českých architektů v Gruzii. Nové kolo dotačního výběrového řízení pro oba programy je plánováno na podzim 2016.

„Zapojování soukromého sektoru do rozvojové spolupráce je trendem již delší dobu. I u nás se tato cesta jeví jako velmi úspěšná – hlásí se nám mnoho firem se zajímavými projekty. Je to pro ně skvělá příležitost, jak expandovat do rozvojových zemí,“ říká Ivan Lukáš.

ČRA vznikla jako implementační agentura Ministerstva zahraničních věcí ČR v roce 2008. Má na starost plnění úkolů v oblasti zahraniční

rozvojové spolupráce, zejména pro přípravu a realizaci dvoustranných projektů. Peníze určené na rozvojové projekty směřují k neziskovým organizacím, které v rozvojových zemích působí, k univerzitám a jiným akademickým pracovištím nebo právě soukromým firmám. „Český soukromý sektor a rozvojové země si bezesporu mají co nabídnout. Předávání unikátního českého know-how místním partnerům a zvyšování jejich konkurenceschopnosti na jedné straně s možností využít příležitosti, které daná země nabízí, na straně druhé tvoří základ jejich spolupráce,“ vysvětluje náměstek ministra zahraničních věcí Martin Tlapa. ■

KAMNA Z BROUMOVA ZAHŘEJÍ KOREJCE A NOVOZÉLANĎANY

Český výrobce kamen HS Flamingo z Broumova na Náchodsku má za sebou úspěšnou sezonu, přičemž hodně pomohl vývoz. Prodeje firmě loni stouply o čtvrtinu a odběratelská síť se rozšířila o řadu nových zemí. Obrat společnosti meziročně vzrostl z 65 milionů na víc než 80 milionů a počet vyrobených kamen vzrostl o celých 30 procent. „Celkem jsme vyrobili přibližně 4300 kamen, přičemž 35 procent výroby vyvážíme do zahraničí,“ uvedl provozní ředitel firmy Martin Huml.

Společnosti se loni podařilo usadit na devíti nových trzích, například v Jižní Koreji, Švýcarsku, Austrálii, v Pobaltí nebo na Novém Zélandě, první vzorky umístila v Polsku. Velký růst zaznamenal také její e-shop krbylevne.cz, kterému narostly tržby o 50 procent. Letos chce HS Flamingo rozšířit svůj katalog o novou, už pátou řadu produktů s označením Deluxe. Také připravuje k certifikaci nový model sporáku. „Schválili jsme plán investic ve výši 30 milionů pro roky 2016 až 2019,“ uvedl Huml. ■

KOVÁRNA VIVA BODUJE V EVROPĚ, UTRŽILA VÍC NEŽ MILIARDU

Zlínská průmyslová Kovárna Viva měla loni rekordní tržby ve výši 1,04 miliardy korun. Oproti předchozímu roku vzrostly o čtyři procenta, uvedla mluvčí firmy Kateřina Martykánová. Společnost sídlící v bývalém baťovském průmyslovém areálu v centru Zlína se specializuje na tváření a obrábění výkovků, zejména pro automobilový a strojírenský průmysl.

Hranici jedné miliardy tržeb překonala kovárna už druhý rok po sobě. Podle předsedy představenstva Zbyňka Rozsypala za tím stojí také pravidelné investice a začleňování nových výrobních technologií a robotiky do výroby.

Loni firma investovala víc než 100 milionů korun. Otevřela nový centrální sklad hotových výrobků, který usnadňuje jejich expedici. Firma nyní působí v devíti budovách původně baťovského areálu.

Společnost ve Zlíně zaměstnává 400 pracovníků. Vyvíjí a vyrábí například bezpečnostní díly pro automobilky BMW, Mercedes, Scania či pro značku Linde. Čtvrtina produkce zlínského podniku míří k montáži nebo dalšímu zpracování u tuzemských zákazníků, zbytek jde na export. Mezi hlavní zahraniční cíle společnosti patří zejména Německo, skandinávské země, Slovensko a Francie. ■

Společnost ve Zlíně zaměstnává 400 pracovníků. Vyvíjí a vyrábí například bezpečnostní díly pro automobilky BMW, Mercedes, Scania či pro značku Linde. Čtvrtina produkce zlínského podniku míří k montáži nebo dalšímu zpracování u tuzemských zákazníků, zbytek jde na export. Mezi hlavní zahraniční cíle společnosti patří zejména Německo, skandinávské země, Slovensko a Francie. ■

LETEM SVĚTEM

CO PLATÍ NA DIKTÁTORY

V minulém vydání jsme se zastavili nad smysluplností obchodních sankcí, které obvykle zadupou do bdy řadové obyvatele postižených zemí, zato diktátoři, pučisté a jiná zvěřina se embargu často jen smějí. Jeden odborník na zahraniční obchod nás následně upozornil, že jeden bič na autokratické režimy opravdu platí. Je to vyřazení země z režimu SWIFT. To je mezinárodní elektronický systém komunikace bank. Zjednodušeně řečeno, když banky v příslušné zemi nemají přístup do systému SWIFT, je zmrazen

tok většiny peněz přes hranice. Takže pak nejsou žádné nenápadné ulité miliardičky do Švýcarska na diktátorský důchod, žádné devizy na nakupování zbraní. Ze SWIFT už byl v minulosti vyřazen Írán. Po okupaci Krymu hrozilo vyhození ze systému Ruské federaci. Prý to docela zabralo. Peníze jsou vždycky až na prvním místě. Co naplat – na autokraty platí, když se neplatí. ■

KÉŽ PŘIJDE KRIZE

V moderní civilizaci jsme už tak posedlí neustálým růstem, že se z toho stává skoro nemoc. Aspoň na

to ukazuje panika, kterou vyvolal loňský „jen“ zhruba sedmiprocentní růst HDP Číny. Kvůli tomu číslu se hroubí akciové trhy, ropa i další komodity jsou za babku a kapacity z Wall Street věští další globální krizi. Proč až takový poplach? Ekonomové možná nevěří makročíslům z Pekingu a tuší ve skutečnosti daleko hlubší útlum největší světové dílny. Ale i tak – čínské hospodářství je na vzestupu víc než neuvěřitelných třicet let a Čína je už dost vyspělým trhem. Extrémní tempo růstu prostě nelze udržet donekonečna, protože srovnávací základna

je vysoko. Pro Česko je podstatné, že i přes ochlazení v Číně vzájemný obchod obou zemí roste. A Evropě jako celku můžeme popřát, aby ji postihla stejná sedmiprocentní „krize“, kterou finančníky vyděsila Čína. ■

BUDDHU OSVÍTILI ČEŠI

Před rokem jsme v Českém exportu konstatovali, že se skoro pohádkovou himálajskou zemí – Bhútánem – má Česko zatím nulový vzájemný obchod. A ehle, i na tenhle zapomenutý kout planety do roka a do dne doputovaly české vý-

LEGENDÁRNÍ ZNAČKA FAVORIT JE ZPÁTKY, VĚTŠINA KOL MÍŘÍ NA EXPORT

Výroba kol tradiční značky Favorit, která po roce 1989 zkrachovala, zažívá nyní znovuzrození. Stojí za ním společnost Favorit Czechoslovakia. Ta loni otestovala potenciál značky a vykazala obrat 12 milionů

korun. Letos plánuje až čtyřnásobný nárůst prodeje, který souvisí s expanzí na zahraniční trhy. Uvedl to ředitel společnosti Richard Galovič. Slovenský podnikatel zorganizoval obnovení produkce ve výrobnách

v Jeseníku a na Slovensku. Investoval několik desítek milionů korun. První kola Favorit vyšší cenové kategorie byla vyrobena loni v březnu. Firma tak má za sebou „nultou sezonu“ s novou produktovou řadou.

„Neměli jsme žádná očekávání ohledně objemu výroby a snažili jsme se stíhat dodávky průběžně, jak přicházely. Většina produkce šla na odbyt v zahraničí,“ uvedl Galovič.

Minulý měsíc firma představila už čtvrtý nový model Cronos a otevřela v Praze nový showroom. „Máme velkou radost z nadšeného přijetí nové modelové řady favoritů i ze zájmu široké i odborné veřejnosti o všechno, co souvisí se znovuvrácením značky na místo, které jí oprávněně patří,“ říká Galovič.

Nový model Cronos je určen do města i do lehkého terénu. Základní cena kola je 64 700 korun za model s mechanickou převodovkou a 101 400 korun za model s elektronickou převodovkou. Kola jsou vyráběná na míru.

Původní výroba jízdních kol Favorit v Rokycanech má za sebou zhruba stoletou tradici. Továrna na kola s přehazovačkou, „berany“ a značkou Favorit v dobách své největší slávy produkovala 200 tisíc kol ročně, většinou pro český trh. Po roce 1989 ale výroba klesala a původní rokycanský závod nakonec zkrachoval. ■

TEXT: ČTK, REDAKCE
FOTO: ČTK, HS FLAMINGO

robky. Společnost Elko EP z Holešova rovnou získala téměř posvátnou zakázku. Dodala elektroinstalaci pro náboženský komplex, kde stojí také obří socha Buddyho Dordenmy. Systém zahrnuje mimo jiné osvětlení chrámu pod sochou. Firma hned dokázala – z propagačního hlediska velmi správně – využít takovou unikátní referenci i v tiskové zprávě, kterou uvedla sloganem „Osvícení Buddyho ve 21. století? Zařídíme!“ ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: PROFIMEDIA

10. BŘEZNA OBCHODNÍ A PRÁVNÍ DOVEDNOSTI PRO VSTUP NA TRH RUSKÉ FEDERACE A SNS V KOSTCE

Praha,
centrála CzechTrade,
Dittrichova 21

Na semináři je shrnuto spektrum obchodních dovedností, od průzkumu trhu a identifikace potencionálního zákazníka přes právní specifika a specifika vyjednávání a komunikace v obchodní sféře až po uzavření obchodu v zemích SNS. Cena vstupu na seminář je 1400 korun.

15. BŘEZNA UPLATŇOVÁNÍ DPH V MEZINÁRODNÍM OBCHODĚ

Praha,
centrála CzechTrade,
Dittrichova 21

Pracovní seminář k problematice zahraničního obchodu se zbožím a službami uvnitř Evropské unie i mimo ni se zaměřením na uplatňování DPH a celních předpisů. Cena je 1700 korun.

15. AŽ 18. BŘEZNA VELETRH AMPER

Brno,
Výstaviště

V Brně se uskuteční 24. ročník mezinárodního veletrhu elektrotechniky, elektroniky, automatizace, komunikace, osvětlení a zabezpečení. Veletrh Amper je ideálním prostorem pro navázání nových obchodních vztahů, posílení image značky, upevnění konkurenční pozice firmy a vztahů se stávajícími zákazníky a v neposlední řadě i pro efektivní prezentaci novinek. Tradiční je prestižní soutěž Zlatý amper pro exponáty prezentované na veletrhu, které vynikají svými parametry a reflektují současné trendy oboru. Veletrh se také pravidelně věnuje tématu elektromobility v rámci doprovodného programu Amper Motion. Základní vstupné činí 250 korun na den.

23. BŘEZNA OCHRANA PRŮMYSLového VLASTNICTVÍ, CHRAŇTE VÝSLEDKY SVÉ TVŮRČÍ ČINNOSTI!

Praha,
centrála CzechTrade,
Dittrichova 21

Víte, jak efektivně a podle současné právní úpravy užívat a ochraňovat své nehmotné statky? Každý podnikatelský subjekt, který v rámci výroby či poskytování služeb vyvíjí produkty, by se měl zajímat o duševní vlastnictví. Jakým způsobem ho efektivně chránit, se dozvíte na tomto semináři. Vstup je zdarma.

30. BŘEZNA TERITORIÁLNÍ SEMINÁŘ - THAJSKO/ASEAN

Praha,
MZV ČR,
Loretánské náměstí 5

Seminář představí nejen Thajsko jako klíčového obchodního partnera České republiky v jihovýchodní Asii, ale také další členy ekonomického společenství ASEAN, které sdružuje země z tohoto perspektivního regionu. Akce se zúčastní ekonomický diplomat i zástupci firem působících v jihovýchodní Asii. Vstup je zdarma.

31. BŘEZNA TERITORIÁLNÍ SEMINÁŘ - MEXIKO

Praha,
MZV ČR,
Loretánské náměstí 5

Seminář je připravován ve spolupráci se zastupitelským úřadem ČR a jeho cílem je předání informací o aktuálních obchodních příležitostech na mexickém trhu. Vstup je zdarma.

14. DUBNA PROBLEMATIKA ANTIKOROZNÍ OCHRANY VÝROBKŮ

Praha,
centrála CzechTrade,
Dittrichova 21

Víte, jaká je korozní odolnost materiálů a povrchových úprav v závislosti na korozní agresivitě prostředí, citlivost materiálů na jednotlivé de-gradaci faktory, účinnost protikorozní ochrany? Seminář je určen především pro vývojové pracovníky, konstruktéry, projektanty a pracovníky kontroly kvality, kteří navrhují, zajišťují a kontrolují materiály výrobků určených pro export do zahraničí, především do oblastí s odlišným klimatem. Cena vstupu na seminář je 600 korun.

Ceny seminářů jsou uváděny bez DPH. Další informace o seminářích naleznete na internetových adresách www.exportnivydelavani.cz, www.czechtrade.cz/kalendar-akci nebo www.businessinfo.cz/cs/online-nastroje/kalendar-akci. ■

FOTO: PROFIMEDIA ▶

▶ Inzerce A160000496

MTM

Transport

Spedice s tradicí

Mezinárodní doprava se specializací na Skandinávii
od roku 2014

Forwarding company with tradition

International transport with
specialization in Scandinavia
since 2004

MTM Transport a. s.

Mezi naše hlavní zásady patří:

- Profesionalita
- Flexibilita
- Rychlost
- Neutralita

Our main principles are:

- Professional Approach
- Flexibility
- Speed
- Neutrality

MTM

Transport

www.MTMtransport.cz

Krmelínská 646/22, 720 00 Ostrava-Hrabová
T 596 753 564-5 F 596 753 566 E info@mtmtransport.cz

Jednotné kontaktní místo pro exportéry

- ▶ služby ve více než 90 zemích světa prostřednictvím Jednotné zahraniční sítě
- ▶ konzultace exportních a investičních záměrů v zahraničí
- ▶ informace o exportních novinkách a příležitostech

Mapa Jednotné zahraniční sítě

(jedná se o zastupitelské úřady ČR a zahraniční kanceláře CzechTrade)

Více informací:

www.businessinfo.cz/kce

Kontakt:

Telefon: +420 224 907 576

Adresa: v sídle agentury CzechTrade,
Dittrichova 21, 128 01 Praha 2

E-mail: kcexport@businessinfo.cz

